



# TÕRVA TEATAJA

Väljaandja: Tõrva vallavalitsus Kujundus: loovbüroo Kuldne Lammas Trükk: Kroonpress Otsepost: Omniva Tiraaz: 3000 Toimetus: Egon Ilisson, kuldne@kuldne.com, 53 736 992

## VÕLUPARK MEELITAB INIMESI HORDIDENA

Egon Ilisson

**V**õib vist kahtlusetä öelda, et tänavuse suve üks silmapaistvamaid projekte on Taagepera Wagenkülli lossi juurde rajatud võlupark. Ka külastajad on selle hästi vastu võtnud.

Originaalse idee puhul oli vaja head kontseptsiooni ja ka teostajaid, kes paberil olnud ideed reaalsuseks vormiks – Tõrva vallas on aga nii häid visionääre kui ka neid, kes kauni lõpptulemuse valmis vormivad. Lossispaa juhataja Maris Reimanni sõnul algas kõik sellest, et lossi omanikul tuli idee teha midagi, mis elavdaks turismi, kohalikku elu ja ka lossi külastatavust.

Maagilisse lossi sobis hästi just muinasjututemaatika ja kuna raamatu „Alice Imedemaal” tegevus toimub samuti lossis, oli muinasjuttu lihtne leida. „Teostajate leidmine osutus samuti lihtsamaks kui arvasime, sest selline väljakutse kõnetas Tõrva floristi Pille Tiirakut, lossi poolt asus projekti juhtima Jan Oscar Veidenberg,” rääkis Reimann, et osapoolte koostöö kujunes väga edukaks. „Töö käigus leidsime entusiaste, kes olid nõus nii unikaalse võlupargi loomisel appi tulema. Projekt oli väga suur ja mahukas – planeerimisest lõpptulemuseni läks aega kaheksa kuud,” võttis Reimann suure töö kokku.

### Ideid juba tulevikuks

Sotsiaalmeedias levivate fotode ja külastajate tagasiside põhjal paistab, et iga teine eestimaalane on küll vist võlupargis ära käinud. Pikad järjekorrad pargivärvavas ja lugematud fotoseeriad muinasjutumaal on Taagepera ja Wagenkülli tõstnud ilmselt üheks populaarseimaks turismimagnetiks tänavuses Eesti suves. Ka lossispaa juhataja tunnistab, et võlupargil on läinud oodatust paremini. „Täna võime öelda, et tegemist on väga eduka projektiga. Rahvas on leidnud tee Taagepera ja kogu Tõrva valda – turistid jätkub igale poole. Võlupark on saanud ka rahvusvahelise mõõtme – meid käis filmimas Islandi televisioon ja pargis kohtab iga päev erinevaid keeli: läti, vene, soome, inglise, saksa...”



Selline võiks näha tulevikus välja Taagepera Wagenkülli lossi juurdeehitus.

rääkis Reimann turismimagnetist.

Pargi edu annab juhataja sõnul julgust teha Wagenkülli valgusfestival ja talvemuinasjutt ka pimedal perioodil – ettevalmistused selleks juba käivad. Ka Alice saab oma järje ehk järgmisel suvel tuleb lillepark suuremana kui kunagi varem ning lisandub teinegi muinasjutt – „Alice peeglitagusel maal”, mis moodustab ühtse kompleksi ligikaudu kümnel hektaril. „Sellega muutuvad Taagepera ja Tõrva vald rahvusvaheliseks tõmbenumbriks ning vaatamisväärsuseks,” usub Reimann, et tänavusega tehti hea algus traditsiooni loomiseks. Selleaastane võlupark jääb avatuks kuni 15. septembrini.

### Loss saab juurdeehituse

Pessimistid ütlevad, et Kagu-Eestis ei tasu teha suuri investeeringuid projektidesse ja reklaami, sest see ei tasu ära. Selge oli see, et nii kuluka projekti puhul on olemas võimalus, et kulud on suuremad kui tulud. Ka Reimann tunnistab, et mindi riski peale välja. „Teadsime, et võlupark

võib ka läbi kukkuda ja jääme investeeritud rahast ilma. Risk oli kolossaalne,” oli juhataja sõnul loojatel loomulikult väike hirm õnnestumise ees. „Aga kõik läks vastupidi – juhtus ime ja suur töö tasus end ära! See annab julgust ka edaspidi

suuremalt mõelda, et viia Tõrva vald ja Taagepera ka Euroopa kaardile,” on naine lootusrikas.

Kui juba suurelt ette võtta, siis Taagepera teeb seda eriti võimsalt. Juhataja sõnul saadi muinsuskaitsele luba

ehitada lossile juurde üks tiib, mis lisab tubade arvu. Samuti ehitatakse hetkel suurejoonelist välibasseinide kompleksi, mis saab valmis juba sel sügisel. „Edaspidi saab ujuda ka talvel väljas 30-kraadises soojas vees. Basseinid saavad võimalikuks tänu minielektrijaamadele, mis töötavad puiduhakkel ja annavad elektrisoost täies mahus tervele lossile,” rääkis Reimann uuenduslikest tehnoloogiatest.

„Täna võime öelda, et oleme rohepöörde eeskujud – toodame ise elektrit ja soojust, puurkaevust tuleb vesi ja lossil on ka oma puhastusseade. Teadaolevalt ei ole sellist rohelossi terves Euroopas ja eks meie sihiks ongi rahvusvaheline läbilöök,” rääkis juhataja. Tema sõnul tasub ka maapiirkondades suuri asju ette võtta, kuid tuleks silmas pidada, et peab alati olema valmis suuri summasid kaotama. „Aga alati tuleb loota ja uskuda, et kõik läheb hästi ja sinu ettevõtmisi saadab edu. Taageperas nii juhtus,” on Reimann rahul.



Muinasjutuline võlupark on plaanis ka tuleval aastal.

**Tõrva  
Veemõnula**

**Veemõnule KOHE, sest oleme hoolduspausil**

**25. augustist 9. septembrini**

*Egon Ilisson, toimetaja*

## LUBA OLLA INIMLIK

Kes meist ei oleks kuulnud väljendit “seisus kohustab”, mis viitab sellele, et teatud ametikohtadel või avalikus elus aktiivselt kaasa löövatele inimestele on kohati ette antud teatud moraalnormid. Vaatamata sellele, et Jupiterile on lubatud rohkem kui härjale tuleb tunnistada, et ega need võimuahela tipus olevad tegelased ei saa endale päris kõike ka lubada.

Ma hindan paksu nahaga inimesi. Mitte sellepärast, et ma ise seda eriti pole, vaid seetõttu, et võime olla asjades üle on üks silmapaistvamaid oskusi. Mäletan hästi, kui kohalikus kõrtsis tulid aastaid tagasi tantsuõhtutele nii kohalikud kui kaugemaliki tähtsad võimuesindajad, korrakaitssjad, pedagoogid ja teised, kelle puhul ülejäänud ruumisviibijad paratamatult nende käitumist silmanurgast jälgisid. Kui nad oma vabal päeval, keel sõlmes või jalad õrnalt pehmed, nautisid pidu poole hommikuni, siis küsisid nii mõnedki, et kuidas ta julgeb nii käituda, kõik ju vaatavad. Paraku kehtib see küsimus kõigi puhul, kes oma igapäevatöös on kõrgendatud tähelepanu all. Sellised “vabaks laskmised” jäävad aga kohalviibijatele meelde ning keegi ei võta seda kui nende loomupärast soovi olla nagu teised. Kui mõni tähtis nina võtab baaris kaks õlut üle oma taluvuslätte, siis enne, kui ta neist teist lõpetada suudab on väikelinnas info juba igas kvartalis teada – vahel jõuab see Elu24 või Kroonika veergudele. Tavaliselt tõstab teema paar nädalat veel pead ja siis vaibub – kuni järgmise korrani. Kas selleni, kui antud isik uuesti seda kordab või keegi teine tule enda peale võtab.

Kuigi ma ise olen pigem madalat profiili hoidev ja paljuskirjutustevõimeline kirjutaja, mitte näo järgi, siis vahel on ikka tunne, et päris igat käitumist endale lubada ei saa. Tule-Päevadel, pärast eelmisel õhtul saadud meeldivat tunnustust, oli põhjust tähistamiseks ka Loitsu programmi ajal küll ja palju. Kuna ma olen isegi oma sõprade arvates liiga tagasihoidlik napsumees, siis ega mul ookeanitait viina vaja pole, et pea sassi lähaks ja jalad makaronideks muutuks. Nii ka seekord. Aga kuidas sa lähed peatähtselt väljamaa, kui pole näinud, mida soovine tippuritus endast pakub? Nii ma siis seal kakerdasin, kohati pimedas ja sõprade abiga ka mingi osa meelelahutusprogrammist läbi. Ühest küljest ütlevad aju, et aeg on selleks õhtuks otsad kokku tõmmata, aga teisest küljest see väike kuradike ölal ütlevad, et ära usu seda rumalat aju, pidu ju alles hakkab kerima. No eks pärast igat järgmist napsu tuleb üha rohkem ka väge sisse ja kõikkõimas tunne saab võitu – pole oluline, kas sul on rinnas valla hõbemärk, valgetähe kõrgeim klass või kaelas olümpiakuld. Vahest just märk rinnas, pagunid õlgadel või logod särgil teevadki olemise kõikkõimsaks.

Järgmisel päeval muidugi, häbi silmis, ja tõdemus, et mees ikka peaks oskama piiri pidada, on kuidagi ühest küljest tohutult rõhuv, aga teisest küljest on ka vabaneamise tunne, et sai mingid piirid või punased jooned ületatud. Nagu nad ütlevad, et parem hommikul piinlik kui õhtul igav. Kui need asjad on balansis, siis usun, et on kõik ideaalses korras. Kui vabaduse- ja üleemeelikejanu hakkab liialt tooni andma, siis võib see muidugi muutuda ohtlikuks. Nii mõnigi hea mees või naine on pannud piirittunnuse puudumisel panti oma karjääri või veelgi hullem – lihtsalt oma tervise ohvriks toonud. Teisalt liigne piinlikuse tajumine tekitab olukorra, kui inimene ei julgegi peomeeleolus olla mujal kui üksinda sauna eesruumis muusikat kuulates. Sest kui on veidigi suurem seltskond, siis küll see ikka kusagil jutuks tuleb, et minister oli täis nagu tarakan või kohalik noortetreener ei saanud omal jalal koju ja pidi takso võtma.

Mitte et ma propageeriks alkoholi (kaugeltki mitte), aga usun, et mõõdukas kokkuloõmine üritustel või sündinapäevalaus on täiesti normaalne ja inimlik tegevus. Ja kui veidi svipsis poliitik satub valimispeol ka kaamera ette vigurkeelset juttu ajama, siis see on inimlikult tervitav. Eriti just väikestes kohtades, kus me ootamegi kaaslastelt inimlikust ja seda, et nad oleksid täpselt nagu me kõik – lihtsad, vabad ja endale ka vahel suisa piiri peal käitumist lubavad.

Nautige luba olla inimlik ja... armastage!

# Palju õnne, Eesti!

*Maido Ruusmann, Tõrva Vallavolikogu esimees*

**Kui me vennad ühes riigis, miks sa mind aina laidad?  
Miks me kahe vahel kõikjal üle meetrised aiad?  
Kas ka teie hinges, südames on meeletu valu?  
Kas keegi juba leidnud on ka hingele rahu?  
Aga milleks palun andestust, kui vigades kadunud?  
Ja kas keegi veel on kaotanud selles külluses aru?**

**Milleks olen... sündinud siia kohta?  
Milleks küsin, kui teist iga teine jälle ohkab?  
Mis on Eesti? Kas on Eesti? Kus on Eestimaa muld?  
Kui puistan südameilt, mis tähtis... kas saan kodumaalt tuld?  
Kas te ei näe siis kuidas... kahte leeri jaotunud?  
Kas inimesed näevad iseend ja teised kaotanud?**

**Ülalloodud kergesti voolavad, kuid sügava mõttega read pärinevad andekalt noorelt riimivõlurilt sämilt, kes looga “Eesti, kas sa kuuled?” avas pärast kuueaastast pausi taastoinunud Eesti suurima tule-, vee- ja muusika vabaõhu-vaatemängu Tõrva Loits 2024.**

Nii nagu sämil oma Eesti 104. sünnipäevaks loodud laulu riimides, nii on meil kõigil palju küsimusi, kuid üsna tihti mitte piisavalt vastuseid. Ajad on keerulised, ümberringi on palju ebakindlust, pingeid ja ka aktiivset sõjategevust. Käes on ja ees ootamas rasked ajad. Isegi meie väike Eesti peab oma kaitsevõime tagamiseks ja agressori heidutamiseks relvastuma tempos, mida pole enne vabas Eestis nähtud. Peame andma üha suuremaid panuseid oma sissetulekutest, et Eesti oleks kaitstud. See on vajalik selleks, et säiliks meie oma Eesti. Et saaksime nautida vabadust ja kõiki muid hüvesid, mis on saanud meile selle 33 aasta jooksul nii enesestmõistetavaks, nii loomulikuks. Ei, Eesti iseseisvus pole ohus! Aga peame nii ise kui koos meiega samu väärtusi jagavate liitlastega kõvasti pingutama, et headus jääks peale ja kurjus kaotaks.

Ebakindlus meie ümber oleviku ja tuleviku suhtes tekitab ebakindlust ka meie sees. Seetõttu näeme läbi ajaloo kõige väiksemat

sündimust Eestis. Ei aita selle vastu suurem lastetoetus ega tükike tasuta maad. Vaja on rahu, stabiilsust, kindlust ja optimismi taastumist meie ümber ja meie sees.

Siinkohal on hea meel tõdeda, et meil Tõrvas on seda stabiilsuse- ja rahutunnet vaat et pea kõige rohkem Lõuna-Eestis! Oli Tõrva vald ju 2023. aastal ainus omavalitsus Kagu-Eestis, kus rahvaarv üldnumbrina suurenes, mitte ei vähenenud. See pole numbrina küll suur, aga tendentsina oluline näitaja.

Selleks, head tõrvakad, on teil igapähe eraldi ja kõigil koos hindamatu panus. Et meie armsasse koduvalda tahetakse tulla, siin olla, siia jääda ja siia investeerida. Hooliv ja vastuvõtlik kogukond, tegusad ja tugevad ettevõtjad, rikkalikud kultuuri-, spordi ja vaba aja veetmise võimalused ning atraktiivne elu- ja külastuskeskkond, mis paistab kaugele üle valla ja kohati üle Eesti piiridegi. Aga mis kõige olulisem – tõrvakas on uhke, et ta on tõrvakas ja on valmis seda ka väljendama. Ta on valmis panustama nii oma teadmisi, aega, oskusi kui ka raha, et elu koduvallas oleks veelgi parem meile endile ja meie külalistele, kuid mis kõige tähtsam – meie lastele ja lastelastele.

Tõrvakad! Tahan teid kõiki tänada selle panuse eest! Täna teist igapähe eraldi ja samal ajal kõiki koos, et läbi nende 33 taasiseseisvunud aasta olete hoidnud ja arendanud meie kodukohta. Meil on suurepäraseid sportlasi, kelle saavutustele mõtlemine toob rinda uhkusenoodid – alles eelmisel kuul püstitas Bianca Uhtjärvi uue Eesti rekordid 3000 meetri takistusjooksus ja Romet Kivi tuli Balti meistriks Eesti teatevõistkonna koosseisus. Rallisõitja Maiko Tamm on seisnud kindlalt poodiumitel RallyX sarja võist-

lustel ning veteransportlane Harry Mägi tõi medaleid koju suisa Tšehhist.

Lisaks sportlastele on vallas hulganisti auväärte kodanikke, kes on aastaid pühendanud selleks, et nii meil kui tulevastel põlvadel oleks hea. Tõrva Tule-Päevade ajal andsime välja viiendat korda valla kõige kõrgemad austusavaldused, Tõrva valla kuld- ja hõbemärgid. Kuldsed said Talvi Mustale ja Enn Mihailovile, hõbedased Egon Ilissonile, Eve Toompalule ja Heli Holmile. Lisaks Tõrva valla kultuuri peapreemia Jauramile, kultuurpreemia Ülle Juhile, Tõrva Tegija aunimetuse tuldile ettevõtmistele: Loomekohtvik Jane, Malmizza, Mulgi Reiv, Shroomwell, Tõrva Tervisekeskus ja Arvo-Käre talu. Maakonna kõrge autasu, Valgamaa Teenetemärgi pälvis Tõrva patrioot ja Eesti parim odaviskaja Magnus Kirt. Palju õnne ja teadke, et oleme teie üle uhked!

Usutavasti on sel suvel avastanud Tõrva valda rekordarv turiste – julge ja ambitsioonikas Wagenkülli võlupark Alice Imedemaal on siia meelitanud kümnete tuhandete kaupakülalisi lähemalt ja kaugemalt, kes lisaks Taagepera lossi külastamisele on seigelnud ringi kogu vallas. Avastamisväärte kohti meil juba jagub! Võib uhkusega öelda, et Tõrva on taastamas oma esimese vabariigi aegset populaarse suvituspiirkonna mainet. Lisaks juba ülal väljatoodud Tõrva Loitsule oli kahtlemata meelde jääv sündmus tänavune Valgamaa laulu- ja tantsupidu. See tõestas, et nii rahvatants kui koorilaul pole kuhugi kadunud ega unustuse hõlma vajunud, vaid ühendab eri põlvkondi nii praegu kui ka tulevikus.

Head tõrvakad! Palju õnne meile kõigile armsa Eesti 33. taasisennipäeva puhul! On põhjust rõõmustamiseks – seda on juba üle kümne aasta rohkem kui sai kesta meie iseseisvumisaja esimene periood.

Soovin meile kõigile uhkust meie kodukohta ja inimeste üle, jaksu panustada koduvalla ja riigi käekäiku, rahu ja optimismi! Elagu Eesti!

## KUUFOTO:

3. augustil avati mälestuspingid Tõrva Gümnaasiumi pargis. Pingid on pühendatud Helme jaoskonnarst Joosep Veskimetsale, Tõrva haigla rajajale Tõnis Bergmannile ja skulptor Endel Elmud Bergmannile. Pühendusega pingid õnnistas sisse Arvo Lasting. Hiljem külastati ka läheduses asuvat Bergmannide kodaeda.  
Foto: Ilmar Kõverik



# Valgamaa kaunimate kodude seas on ka Arvo-Käre talu

Juba 27 aastat on valitud Eesti kauneimaid kodusid ning ka Valgamaal on see traditsioon leidnud oma auväärse koha. Maailliste asukohtade ja aedadega kodud on saanud ka üleriigilisi tunnustusi.

Kaunite kodude konkurss on ellu kutsutud, et kohalikud omavalitsused ja maakonnad saaksid parimaid tunnustada ning parimatest parimaid saaks pärjata Vabariigi President. Tänavu on selgunud ka „Eesti kaunis kodu 2024“ Valgamaa laureaadid, kelleks osutusid perekond Viksi maakoodu Tõrva vallas, perekond Kerbi kodu Valga linnas, Jane Zuppuri ja Viktor Egliti kodu Valga linnas ning Kai ja Vaino Tiidti kodu Otepää vallas.

Meie vallas tunnustuse pärvinud Arvo-Käre talu on kindlasti ka paljudele vallaelanikele juba tuttav sealsete lahinguväljade pärast. 1926. aastal ehitatud talu asub Jõgevastes Väikese Emajõe ääres. Selles paigas on võimalik kogeda ajalugu oma kõige eedamas võtmes – seal saab end kujutada 1944. aasta lahingupaikadesse. Hindamiskomisjon kirjeldas talu: „Kinnistule sõites avaneb meile justkui salamaailm. Rajatud tiik ja seda ümbritsev haljastus on esimeseks üllatuseks. Järgnevad lugematul arvul kõrvuti paigutatud erinevad vanasõidukid ja põnevad hooned. Perekonnaliikmete ühised huvid on mägisel maastikul ootamatu vaatepildi vahvaks tervikuks loonud. Selle kõige taga on tunda suurt meeskonnatõdd.

Pereisa hoolitseb tehnika eest ja



Arvo-Käre talu teeb eriliseks nii kaunis aed, kui südamiik pererahvas.

tegeleb mesilastega, iluaedade ja lillepeenarde eest kannab hoolt pereema, keda nimetatakse naljatamisi rooside kuningannaks. Seda ajaloolist sõjandrit, sillerdavat Emajõe ja muinasjutulist maastikku peaksid teisedki nägema.”

Muuseas – perekond Viks ehk Arvo-Käre talu pälvis tänavusel tunnustusvastuvõtul ka Tõrva valla „Aasta tegija 2023“ tiitli. Kui on ka lugejatel huvi tiitliga pärjatud talu oma silmaga näha ja külastada, siis tasub uurida infot aadressilt [www.lahingupaik.ee](http://www.lahingupaik.ee).

## Tõrvas nüüdsest 14 ametlikku giidi

Tõrva vald korraldas esimese ametliku giidide atesteerimise, kus põhjaliku protsessi käigus sooritati teooriaeksam ja läbiti praktiline osa. Edukalt osales programmis ja teenis diplomi 14 giidi, kes said atesteeritud järgneva viieks aastaks.

Tõrva piirkonna turismikoordinaator Justina Greblikaite sõnas, et ates-

teerimine oli mahukas ja tõsine protsess ning ega kergekäeliselt selles valdkonnas tegutsemist lubada ei tohiks. Greblikaite sõnul toetasid atesteeritud giidid oma häid teadmisi ja suhtlemisoskust vaatamata sellele, et mõnele oli see alles esimene kogemus selles valdkonnas. „See on väga tore, et Tõrva sai korraga nii palju toredaid ja valda hästi tund-

vaid giide. Loodan, et inimesed hakkavad neid nüüd ka koheselt reisirühmade broneerimiseks,“ rääkis Greblikaite.

Kokku tundis giidiks saamise vastu huvi koguni 37 inimest, kellest mitmedki elasid Tõrvast kaugemal. Programmi täiemahulise läbimiseni nad aga ei jõudnud. Teooriaeksamiks valmistumiseks töötasid eksamineeritavad läbi ette antud abimaterjalid, mille toel olid koostatud ka eksamiküsimused. Enne praktilist ülesannet said kandideerijad osaleda ka Eesti Giidide Liidu esinase Veronika Meibaumi koolitusel „Giid – oma piirkonna visiitkaart“.

Praktilises osas tõmbasid kandidaadid loosipiletiga tutvustatava objekti, mille seas võis olla näiteks Tõrva keskväljak või gümnaasiumi park, aga ka Hummuli mõis, Helme ordulinnuse varemed, Taagepera ja Holdre lossid, Mulgi elamuskeskus jpm. Samuti tuli sisustada bussiteekond järgmise vaatamisväärsuseni.

Värsked Tõrva valla atesteeritud giidid on Tiina Saidla, Margus Gaver, Guido Kuum, Marlén Kansonen, Carmen Põldsalu, Priit Pavelson, Helis Pavelson, Laura Lõoväli, Imre Arro, Jaanika Toome, Estike Uibopuu, Tiina Laidvee, Maarit Meltsas ja Madli Kivisik.

Lisainfo ja giidide tutvustus on leitav Tõrva valla turismilehel aadressil [www.visittorva.ee/meist/giidid/](http://www.visittorva.ee/meist/giidid/).



Üks kolmest giidide gruppist, koos eksami läbiviijatega.

## Moosivõistluse võitis Helle Vijar

Taagepera simman-moosipäeva traditsioonilisele võistlusele toodi tänavu 21 moosi.

Parima moosi tiitli saanud meistriteos oli tänavu valmistatud virsikute ja aedmaasikate – selle keetis Helle Vijar. Teise koha sai suvikõrvitsast tehtud moos, millel väike sidruni lisanüans juures – selle autor oli Klaire Väher. Kolmanda koha sai suvikõrvitsa-laimimoos, mille valmistas proua Helve.

Auhinnad valmistasid parimatele kohaliku saviringi meistrid.

Simmanil pakkus muusikat ansambel Mulks. Vahepaladeks tantsis naisrühm Liisud Valdeko Kalamehe juhendamisel. Lastele pakkus lõbu batuut Mulgimadinalt ja rõõmsaid näomaalingsid tegid Carmen, Kaja ja Merike. Kes jõudis, see sai jalutada Wagenküll spaa kaunis lilleaias „Alice imedemaal“.



Tänavuse moosivõistluse esikolmikusse kuulusid pikaajaliste kogemustega daamid.

## Käimas on loodusharidus- ja kultuuripäevad

Tõrva Kirik-Kammersaali korraldatavad loodusharidus- ja kultuuripäevad toimuvad sel aastal 3.-29. augustini. Kõigil huvilistel on võimalik veel osa võtta sisukast programmist, kuhu mahub nii väljasõite, kontserdielamusi kui ka põnevaid kohtumisi.

Üritustesari algas Tõrva Gümnaasiumi pargis mälestuspinkide avamisega, mis paigaldati Helme jaoskonnaarst ja Tõrva linnaarst Joosep Veskimetsale, Tõrva haigla ja ambulatooriumi rajaja Tõnis Bergmannile ning skulptor Endel Elmrud Bergmannile.

Programmis on olnud emeriitprofessor Rein Einasto 90. juubeli puhul ilmunud luulekogu „Kivis on elu ja mõtiskelu. Riimitud read“ esitlus. Surmauurija Karl Käsnapuu aruteluõhtu „Surmalähedased kogemused“ tõi samuti huvilised kammersaali kohale.

Väljasõiduna toimus Tõravere Observatooriumi külastus ja selle raames sarja üritus „Juured“ – akadeemik Jaan Einasto 95. Samuti külastati Arvo-Käre tallu Jõgevastes.

10.-11. augustil oli väga tihe nädalavahetus, kui sai kuulata ettekandeid: zooloog ja bioloogiadoktor Tiit Maran rääkis teemal „Aasta loom – saarmas“, Jaanus Elts Eesti ornitoloogiaühingust aga teemal „Aasta lind – kagu“ ning kõneles ka zooloog Jüri Tõnisson.

Lisaks külastati Mulgi Elamus-

keskust ja matkati Taagepera-Õhne loodusrajal. Veski tänav sillas avati mälestuspinkid näitleja Lembit Eelmäele ning kirjandusteadlane August Eelmäele. Õhtuses programmis oli kultuuriprogramm kohalike ansamblite ja tantsijatega Tõrva Kirik-Kammersaalis ning paljudele kohalikele hingerahu pakkuv „Tuhande tule teekond“, kui süüdati küünlad kammersaalist kesklinnani.

Kes aga pole saanud mahti loodusharidus- ja kultuuripäevade kavast osa võtta, siis võimalus selleks on veel kahel koosviibimisel.

**24. august kell 14.00**  
**Mälestuspingi avamine**  
**Tõrva Vallavalitsuse juures pargis.**

Luuletaja Liidia Tuulse (Haas) mälestuspingi avamine. Poeg Toomas Tuulse tervitus – kiri Stockholmist. Osalevad Katrin ja Tõnis Saarts. Esitatakse Liidia Tuulse luulet. Palve loeb Arvo Lasting. Üritus on tasuta.

**29. august kell 20.00**  
**Tõrva Kirik-Kammersaalis**  
**„Suvelõpu luuleõhtu“**

Eesti kirjanik ja tõlkija Contra ehk Margus Konnula 50. „Ma viskan teie pihta munadega märki“ luulekogu tutvustus. Pääse 10 eurot.

**Lisainfo ürituste kohta:**  
Ilmar Kõverik, tel 5348 4900.

## Mulgikeelsete laulude võistlus

Mulgi Kultuuri Instituut kuulutas välja kolmanda uute mulgikeelsete laulude võistluse, mille eesmärk on saada uusi mulgikeelseid omaloomingulisi laule, mida saaks kasutada Mulgi pidudel, laste folklooripäevadel ja teistel omakultuuri üritustel. Lood on täienduseks ka Mulgimaa kooride, ansamblite, solistide ja teiste kollektiivide reper-

tuaaridele. Uute mulgikeelsete laulude konkursiga soovib instituut tõmmata tähelepanu mulgi keelele ja selle kasutusvõimalustele nüüdisajal ning kutsub üles viisistama uuemat mulgikeelset luulet ja innustab kirjutama mulgi keeles. **Laule oodatakse kuni 31. augustini.** Konkurssi tingimused leiad aadressilt [www.mulgimaa.ee](http://www.mulgimaa.ee).

## Miks on Robin Hoodi seadus Valgamaale kasulik?

Riigikogu kinnitas 29. juuli erakorralisel istungil 55 poolthäälega Robin Hoodiks kutsutud seaduse, mille alusel jagatakse alates 2025. aasta jaanuarist osa jõukamate omavalitsuste tulust vaesemate kasuks ümber.

Seaduse eesmärk on vähendada regionaalset mahajäämist, aidates väljastpoolt suuremaid kasvupiirkondi asuvatel kohalikel omavalitsustel (KOV) tagada vajalikud avalikud teenused. Piirkonniti on väga suured käärid inimeste sissetulekutes – näiteks keskmine palk Valgamaal (1336 eurot) on kolmandiku võrra väiksem kui Harjumaal (2040 eurot). Samuti on selle sihiks pärssida valglinnastumist ning seda eelkõige Tallinna ja Tartu ümbruses.

Plaan on aastatel 2025–2027 suurendada järk-järgult tulumaksu osa, mis eraldatakse KOV-idele kohalikele elanikele makstavalt riiklikult pensionilt. Vastav protsent kerkib kolme aastaga 2,5-lt 10,23-le. Sel viisil saavad KOV-id, kus on eakate osakaal kõrge, kiirema tulumaksu laekumise kasvu, aga samas aeglustub kasv seal, kus on kõrgem tööealiste osakaal ja palgatase. Seega võiks käesolev seadus anda suurima efekti just Kagu-Eestis ja Ida-Virumaal.

Regionaal- ja põllumajandusminister Piret Hartmani sõnul on suur osa tööealisi inimesi Eesti suurematesse linnadesse ja nende ümbrusesse kogunenud ning nendega koos on liikunud ära ka raha. “Tulumaksuäärade ühtlustamise tulemusena saavad vananeva rahvastikuga piirkonnad rohkem raha, et kohapeal elu paremaks muuta ning seista selle eest, et heal tasemel lasteaiad, koolid ja raamatukogud oleksid kodu lähedal. Midagi muutmata jääks vähem rahakate omavalitsuste teenuste ja elukeskkonna arengitõenäoliselt suurematel linnadest ja piirkondadest veelgi rohkem maha. Peame tegelema sellega, et ka ääremaad ja väiksemad piirkonnad oleks noortele, peredele ja tööealistele inimestele atraktiivsed,” tõdes minister.

Sotsiaaldemokraat Madis Kallase sõnul on tulumaksuseaduse muudatuste keskne eesmärk panna piiri regionaalse ebavõrdsuse süvenemisele. „Eesti maaelu väljasuuremise koha pealt on põhi peaaegu käes. Selleks, et mitte enam sügavamale sohu vajuda, tuleb tegutseda,“ ütles Kallas.

## Tule, planeerime üheskoos Tõrva valla tulevikku!

5. septembril kell 17.00 toimub Tõrva Muusikakoolis (Männiku 5) Tõrva valla uue arengukava koostamise avalik kohtumine- inspiratsioonipäev “Tugev Tõrva, täna ja tulevikus”.

Oled oodatud kaasa mõtlema ja oma ideid jagama!

Päeva modereerib arengukava koostamise partner Cumulus Consulting OÜ juhataja Mihkel Laan.

Tõrva vallavolikogu esimees Maido Ruusmann ja Tõrva vallavanem Helen Elias räägivad vallajuhtimise eilsest, tänasest ja homsest läbi numbrite, tehti ja eesootava.

Parimad ja ambitsioonikamad ideed kogutakse kokku ajurinnakul, kus õigeid ega valesid mõtteid ei ole.

# Tõrva vald jagas tunnustusi

18. juulil Tõrva Tule-Päevade raames toimunud Tõrva vallavolikogu esimehe Maido Ruusmanni ja vallavanema Helen Eliase tunnustusvastuvõtul jagati aumärke ja tiitleid. Välja anti Valgamaa teenetemärk, valla kuld- ja hõbemärgid, aasta tegija auhinnad ning kultuuri- ja eripreemiad.

Tunnustusvastuvõtt algas õhtujuhi Priit Oksa esitatud meeleoluka lauluga, millele oli spetsiaalselt vastuvõtuks kirjutatud sõnad Peep Kõvask. Vastuvõtu vaheaegu täitsid muusikud Ukrainast: andekas banduuramängija Svitlana Nikonorova Novoguyvinskist ja neidudeansambel Baranivkast. Lisaks Ukrainale oli kohal delegatsioon Tõrva valla sõprusomavalitsusest Lazdijaist. Õhtu lõppes ansambli Kassett muusika saatel.

### Erinevad valdkonnad

Tänavu jagati preemiaid väga eriilmelistes kategooriates: tunnustusi saadi spordi, hariduse, tervishoiu, hariduse ja teistel elualadel tegutsemise eest. Kaalukaima tunnustuse ehk maakonna teenetemärgi pälvis odaviskaja Magnus Kirt, kes on alati toonud välja oma Tõrva päritolu ja valmis kodukohast positiivsel toonil rääkima. Kirt on kahel korral valitud Eesti parimaks meessportlaseks, ta on Eesti odaviske rekordiomanik ning MM-hõbe ja EM-pronks.

Tõrva valla kuldmärk antakse kõrgeima auavaldusena suure panuse eest Tõrva valla arengusse või märkimisväärsete teenete eest valla maine tõstmisel, valla tuntuks ja tunnustatuse tõusul. Kuldmärgi jagamise aluseks võib olla ka isiku pikaajaline töö või loomine, mis on andnud püsiva ja olulise panuse kultuuri, hariduse, majanduse või muu valdkonna arendamisele Tõrva vallas.

Tänavused kuldmärgi laureaadid on Talvi Must ja Enn Mihailov. Pikaajane pedagoog Talvi Must on naine, kel on ette näidata väga eriilmelisi ettevõtmisi: ta on olnud ajalehe Tõrva-Helme Elu toimetaja, vedanud sõpruskoolide festivali ja pannud aluse paljude tõrvakate vene keele oskusele.

Enn Mihailov on pikaajane omavalitsusjuht, kes oli ka teadaolevalt esimene parteisse mitte kuulunud ENSV kolhoosi esimees. Poliitikaga on ta olnud seotud juba 1990. aastast – ta on täitnud Hummuli vallas nii volikogu esimehe kui vallavanema rolli. Pärast valdade ühinemist valiti ta Tõrva valla volikogu esimeheks: seda rolli kandis ta väärikalt kuni eelmise aasta aprillini.



Magnus Kirt pälvis tänavuse Valgamaa teenetemärgi.

### Kolm hõbemärki

Valla hõbemärk antakse erilise auavaldusena olulise tulemusliku töö ja saavutuste eest Tõrva valla igapäevases elus ja arengus. Tänavused hõbemärgid pälvisid Eve Toompalu, Heli Holm ja Egon Ilisson.

Heli Holm on naisterahvas, kes on pühendunud inimeste aitamisele läbi meditsiinivaldkonna. Ta on Tõrva Vallavolikogu, sotsiaalkomisjoni ja Tõrva Tervisekeskuse nõukogu aktiivne liige ning varasemalt pikalt juhitud Tõrva Tervisekeskust ja haiglat. Lisaks sellele töötab ta ka kiirabis.

Eve Toompalu on kirjeldatud kui tõelist pärandihoidjat, sest osavate kätega naise jaoks pole mingi kunst teha endale ise valmis rahvariided või lõõts. Kade ta ei ole – oskusi jagab ta huvitatutele lahkelt käsitööringis ja teadmisi Riidaja õppekohas.

Egon Ilisson on Tõrva Teataja peatoimetaja, kes ka aktiivne kogukonna liige. Ta panustab oma aega üritusi korraldades ja neil ning erinevatel kohtumistel osaledes – ta on koolitanud giide ja aidanud koostada kodukoha ajaloo rääkivaid raamatuid.

### Aasta tegijad

Tõrva vald valib ka möödunud aastal eredalt silma paistnud inimesi või ettevõtmisi, mis on valda kohalike jaoks jätnud positiivse jälje ning toonud piirkonda nii külalisi kui ka uusi töökohti. Auhind “Tõrva valla aasta tegija” antakse igal aastal üksikisikule, grupile, asutusele, ettevõttele

nende väärtusi või olnud neile eeskujuks või toonud Tõrvale kui paikkonnale tuntuks. 2023. aasta tegijad on Loomekohvik Jane, Malmizza, Mulgi Reiv, Shroomwell, Tõrva Tervisekeskus, Arvo-Käre talu.

Lisaks anti välja ka Tõrva valla eripreemia, mille pälvis praegu-seks juba 10 aastat eetris olnud Tõrva Raadio.

Ka kultuuriinimesed ei jäänud tunnustusetu – neile kuulus rahalist auhinda sisaldav Tõrva

valla kultuuripeapreemia. Tänavu anti välja kaks preemiat, mille pälvisid rahvamuusikaansambel Jauram ja Ülle Juht.

Jauram on 1972. aastal loodud Tõrva külakapell, millel on pikk ja aukartustäratavalt sündmusterohke ajalugu. 52-aastase tegevusaja jooksul on antud kontserte Rootsist, Soomest, Lätist ja Tallinna Vanalinnaapäevadel ning alates 1978. aastast on nad osalenud kõigil üleriigilistel rahvamuusikapäevadel.

Ülle Juht on olnud lugematute ürituste ja ettevõtmiste korraldamise juures ning andnud oma panuse kultuuri edendamiseks. Eelmisel aastal sai tema tööalaseks väljakutsuks uhiuue Mulgi Elamuskeskuse käimalükkamine, kuid nüüdseks on kultuurituulel viinud ta hoopiski Vormsi saarele. Ta on eest vedanud LC Tõrva Mari tegemisi ning hiljuti sai temast esimene Lions Klubi kuberner Kagu-Eestist ja neljas naiskuberner kogu Eestist!



Kauaaegne pedagoog Talvi Must on nüüd ka Tõrva valla kuldmärgi omanik. Foto: Paul Poderat

# Kergejõustikusuvi pakkus rekordeid ja medaleid

**Tänavune spordisuvi paistis taas-kord silma kergejõustiku rindel: medaleid tuli nii noorte, täiskasvanute kui ka veteranide vanuseklassides. Kõige krooniks jooksis Bianka Uhtjärv kahel korral üle U20 Eesti rekordi takistusjooksus.**

Hooaja tähtsamad võistlused said meie sportlaste jaoks alguse Eesti meistrivõistlustega, kus ka meie noorsportlased võtsid mõõtu täiskasvanutega. Vaatamata noorele eale tuli Bianka Uhtjärv tänavu Eesti meistriks ka naiste 3000 meetri takistusjooksus – Eesti meistritiitli tagas kõrge klassist aeg 10:52,72. Teatavasti jooksis Uhtjärv hooaja alguses uuteks U20 vanuseklassi Eesti rekordinumbriteks 10:52,31. Neiu hoog aga ei raugenud ning juuli lõpus sai Valmeiras joostud uueks rekordiajaks suisa 10:51,90. Oma kõrvalalal ehk 800 meetri jooksus lõpetas Uhtjärv neljandana.

Naiste odaviskes võidutses tulemusega 53.16 meetrit nüüdseks Tallinna Spordiakadeemiat esindav tõrvakas Mirell Luik ning kohaliku spordiklubi Viraaži sportlane Katre Marit Liiv oli seitsmes. Meistrivõistlustel osales ka teisi meie noorsportlasi: 400 meetri jooksus tuli Romet Kivi ajaga 49,15 neljandaks ning sama pikal tõketelega distantsil ajaga 55,75 kuuendaks.

## Neli kulda

Juulis selgitati Rakveres Eesti meistrivõistlustel kergejõustikus U18, U20 ja U23 vanuseklassides. Spordiklubi Viraaž oli esindatud nelja sportlasega, kes kõik jõudsid oma aladel finaali. Esimesel



Kris Riin Veri (keskel) saavutuste nimistusse lisandus U16 Eesti meistritiitel.

võistluspäeval tuli Bianka Uhtjärv neidude U20 vanuseklassi 2000 meetri takistusjooksus Eesti meistriks ajaga 7.02,29. Noormeeste U20 400 meetri jooksu võitis Romet Kivi ajaga 48,84. Teisel võistluspäeval aga kullasaaki duubeldati, sest Eesti parimaks heitis end odaviskes Katre Marit Liiv tulemusega 51.16 meetrit. Oma teise meistritiitli võitis Kivi 400 meetri tõkkejooksu ajaga 53,74. Ka Uhtjärv ei leppinud ühe medaliga – teisel päeval võitis Bianka 400 meetri tõkkejooksus kolmanda koha ajaga 1.02,66.

Medalist jäi napilt puudu Kevin Reinbergil, kes U20 vanuseklassi vasaraheites tuli neljandaks tulemusega 45.54 meetrit. Neidude U20 odaviskes saavutas seitsmenda koha Heidi Pruus tulemusega 30.42 meetrit.

## Uhtjärv ja Kivi ka Balti meistrid

Valmieras toimunud U20 vanuseklassi Balti meistrivõistlustel osalesid meie sportlastest Bianka Uhtjärv ja Romet Kivi.

Neidude 3000 meetri takistusjooksus tuli Balti meistriks **Bianka Uhtjärv uue Eesti rekordiga 10.51,90.**

Romet Kivi osales kahel alal. **4 x 400 meetri segateatejooksus tuli Romet Balti meistriks Eesti teatevõistkonna koosseisus ajaga 3.31,11** ja 400 meetri tõkkejooksus võitis hõbedat ajaga 54,36. Võistkondlikus arvestuses tuli Eesti koondis esimeseks 297 punktiga. Teiseks jäi Läti 264 punktiga ja kolmas oli Leedu 217 punktiga.

## Nooremad samuti edukad

Rakveres selgitati Eesti meistrid ka U14 ja U16 vanuseklassides. Spordiklubi Viraaž oli esindatud viie sportlasega ja kulda jagus neilegi. Tüdrukute U16 vasaraheites võitis kulla Kris Riin Veri tulemusega 42.20 meetrit. Samas vanuseklassi oli odaviskes kuues Melisa Anderson tulemusega 34.81 meetrit. Poiste U16 vanuseklassi vasaraheites jäi Matthias Kalja tulemusega 43.02 meetrit esimesena poodiumilt välja, odaviskes oli Kalja kaheteistkümnene ja kettaheites kolmeteistkümnene. Ferry Liigand oli poiste U16 vanuseklassi 400 meetri jooksus üheksateistkümnene ajaga 1.00,56.

Poiste U14 vanuseklassis tegi hea võistluse Keijo Kalja, kes oli teivashüppes viies ja odaviskes kuues – tulemused vastavalt 2.70 ja 30.62.

## Veteranid tegid jälle oma ära

Juulis toimusid Karksi-Nuias Eesti meistrivõistlustel kergejõustikus veteranidele. Harry Mägi tuli Eesti meistriks kuulitõukes tulemusega 11.96 ja võitis hõbemedali kettaheites tulemusega 31.41. Kolmas medal tuli Mägil vasaraheites, kus hõbemedalit väärt tulemus oli 29.31. Eesti meistriks krooniti ka Marje Vahtre, kes lennutas oda 28.97 meetri kaugusele. Kulde autasu sai kaela ka Rein Mikk, kelle tulemus vasaraheites oli 40.06, raskusheites lisandus hõbe tulemusega 13.39.

Harry Mägi osales ka Tšehhis Lovosices rahvusvahelisel võistlusel, kus kohal olid 22 riigi esindajad. Mägil õnnestus võita kolm hõbemedalit: kuulitõukes, kettaheites ja odaviskes. Võistluse pärliks oli uus maailmarekord M-55 klassi raskusheites (11,34 kg) mis nüüd on 22.05 ja millega sai hakkama ungarlane Fabian Zoltan.

## Tõrva Vallavalitsus võtab tööle avalike suhete spetsialisti

Avalike suhete spetsialist teab, et Tõrva vald on parim koht elamiseks, külastamiseks ja investeerimiseks ning teeb omalt poolt kõik, et Mulgimaa kuurort oleks jätkuvalt positiivse kuvandiga paik. Tegemist on tähtajalise töökohaga lapsehoolduspuhkusele oleva töötaja asendamiseks.

### Peamisteks tööülesanneteks on

- valla kommunikatsioonikanalite (sotsiaalmeedia, kodulehed) haldamine ja arendamine;
- uudiste ning pressiteadete kirjutamine ja toimetamine;
- meediaga suhtlemine;
- valla asutuste ja vallavalitsuse töötajate nõustamine kommunikatsiooniteemadel;
- kujunduste, fotode ja videote tegemine.

### Oled hea kandidaat, kui Sul on

- kõrgharidus (soovitavalt ajakirjanduse või kommunikatsiooni erialal);
- väga hea eesti keele ja inglise keele oskus vähemalt kesktasemel;
- kogemus veebilehtedega toimetamisel ja lihtsamate kujunduste tegemisel;
- hea ajaplaneerimise oskus, kiire reageerimisvõime ja pingetaluvus.

### Sinu kandidatuurile tuleb kasuks, kui Sul on

- varasem töökogemus sarnasel ametikohal;
- B-kategooria juhiload.

### Pakume Sulle:

- 35 päeva põhipuhkust ja 5 tervisepäeva;
- toetavat kollektiivi ja meeoluluid ühisriitusi;
- vaheldusrikast ja põnevat tööd;
- töökohta suvitussuunas Tõrvas.

### Tööle asumise aeg: oktoober 2024

Kandideerimiseks esita CV koos motiivkirjaga (maksimaalselt 1 A4 lk) hiljemalt 21. augustiks 2024 e-posti aadressile torva@torva.ee.

Lisateavet jagavad: Tõrva vallavanem Helen Elias, e-post helen.elias@torva.ee, tel 554 0358;

Tõrva vallavalitsuse avalike suhete spetsialist Marianne Sock, e-post marianne.sock@torva.ee, tel 522 8355.

# Olümpia-aastal toimub kergejõustikupäev 15. septembril

## Tõrva liigub!

**Parisis toimusid XXXIII suveolümpiamängud, mis oli oodatud spordisündmus kõigi spordisõprade jaoks. Saime kaasa elada nii oma dele kui iidolitele ja lemmikutele. Kuna on olümpia-aasta, siis tähistame seda väärilt ka Tõrvas – 15. septembril toimub XVII Tõrva kergejõustikupäev olümpialastega.**

Eelmisel aastal valis Eesti Kergejõustikuliit pika traditsiooniga võistluse kategoorias tiitlisajaks just Tõrva kergejõustikupäeva olümpialastega. See on suur tunnustus nii võistluse korraldajatele, aga ka kõigile neile, kes on panustanud spordipäeva toimumisse: toetajad, suured ja väikesed sportlased ning kõik abilised, kellel on üht suurt võistlust on keeruline korraldada. Suured tänud teile kõigile!

## Maailmatasemel tulemused

Tõrva kergejõustikupäev olümpialastega on läbi aastate toonud väikesele Tõrva staadionile palju tippsportlasi, kes võistelnud nii olümpiamängudel kui teistel maailma tippspordi võistlustel. Läbi aastate on sellel väikesel staadionil võistelnud kettaheite olümpiavõitja Gerd Kanter, lätlase Pekingi olümpiahõbe Ainars Kovals, Londoni kettaheite olümpiahõbe Ehsan Hadadi, Ateena olümpiapronks

Aleksander Tammert ja Pekingis Kanteri järel teiseks tulnud kettaheitja Piotr Malachowski. Parimaid odakaari on kodustaadionil visanud nii Magnus Kirt kui Tanel Laanmäe.

Kui staadioni rekordid nii kettaheites kui odaviskes on maailmatasemel, siis nüüd on ka staadion ise uuel tasemel ja ilmselt on oodata häid tulemusi edaspidigi. Just eeskujuga ja innustuse spordi ja liikumisega tegeleda on olnud selle sündmuse eesmärk. Tõrva hetke kõige tuntumad kergejõustiklased Romet Kivi ja Bianka Uhtjärv on samuti oma esimesed jooksud ja hüpped teinud just Tõrva staadionil ning medalid saanud ka olümpialastepäevalt.

## Laste kolmevõistlus

Tõrva kergejõustikupäeva erilise tähelepanu all ongi tulevased tippsportlased ehk meie järelkasv. See on suur spordipidu meie oma õuel, väikesel Tõrva staadionil, kuhu ootame külla tänavusi olümpialasi ja tiitlitega pärjatud varasemaid olümpiavõitjaid. Spordipäeva alustab laste kolmevõistlus, kus 4-13-aastased tüdrukud ja poisid võtavad mõõtu 60 meetri jooksus, palliviskes ja kaugushüppes. Tunneme sportimisest rõõmu ning kuulame-vaatame tippsportlaste näpunäiteid ja nõuandeid. Pärast laste võistluse lõppu täname kõiki väikseid spordisõpru – tublimad saavad tippsportlaste poolt ka kau-

nid medalid kaela.

Tõrva kergejõustikupäev olümpialastega on võistlus, kus tippsportlaste eeskujuga inspireerib lapsi ja noori tegeleda spordi ja liikumisega. Igal aastal on laste võistlus aina suurema osavõtjate arvuga, mis näitab, et teeme õiget asja. Saame seda teha ühiselt ja üheskoos. Tänavu saab kogu päeva vältel staadionil tutvuda Tõrva valla spordiklubide ja sportlike tegevustega. Spordiklubid

tulevad tutvustama, millega on sisustatud treeningud, millised on võimalused meie vallas sportlikult ajaveetmiseks ja kuidas saavutada tiitliteni on jõutud. Tulemas on sportlik päev – tulge kaasa elama väikestele sportlastele ja vaatama, milliste sportlike tegevustega saab meie vallas tegeleda – ehk leiate omalegi uue lemmiku või ammu unustatud vana lemmiktegevuse, millega uuesti sõprust sobitada.

<b>XVII TÕRVA KERGEJÕUSTIKUPÄEV OLÜMPIALASTEGA</b>			
<b>PEETER KIRDI MÄLESTUSVÕISTLUS</b>			
<b>TÕRVA LIIGUB!</b>		<b>15. SEPTEMBER</b>	
<b>TÕRVA STAADION</b>		<b>TÕRVA LIIGUB!</b>	
9.00-9.55	REGISTREERIMINE	ALAD	60.M JOOKS, KAUGUSHÜPE, PALLIVISE
10.00	AVAMINE	VANUSEKLASSID	TÜDRUKUD JA POISID : 4-5.A., 6-7.A., 8-9.A., 10-11.A., 12-13.A.
10.10	ESIMISE ALA START	KOGU PÄEVA STAADIONIL TÕRVA SPORDIKLUBIDE JA SPORTLIKE TEGEVUSTE TUTVUSTUS	
13.00	AUTASUSTAMINE		
<small>TÄPSEM INFO TÕRVA VALLA KODULEHEL</small>			

# Koostöiselt parima hariduse

Urmo Reitav

Tõrva Vallavalitsuse  
haridusspetsialist

**1. septembrist hakkab kehtima ajakohastatud riiklik õppekava nii põhikoolide kui ka gümnaasiumitele, mis toob endaga kaasa mitmeid olulisi muudatusi.**

Uuendused on enamasti seotud õppetöö õppijakeskemaks muutmisega – õpilastele antakse suurem vabadus, aga ka vastutus enda õpitee eest ning õpetaja roll klassis on eelkõige suunav ja toetav. Samuti tekib koolide meeskondadel veelgi suurem vabadus korraldada koolipäeva ülesehitust. Ajakohastatud õppekava julgustab koole rakendama senisest rohkem loimitud aineõpet, kus klassiruumis võiks koos töötada kaks õpetajat ning korraga omandatakse teadmisi mitmest ainest. Uue õppekava raames uuendavad õpetajad sügiseks olemasolevaid õppekavu.

Arenguprotsessid on iga organisatsiooni ja ka valdkonna loomulik osa – vähemalt neil, kes soovivad paremaks või tõhusamaks saada. Tuntud vanasõna ütleb, et kui tahad minna kiiresti, siis mine üks, aga kui tahad jõuda kaugele, mine kellegagi koos. Oleme lähtunud haridusvaldkonna arendustegevustes põhimõttest, et läheme koos ja loome ühiselt. Koosloome meetodil oleme koostamas

Mõmmiku Lasteaia, Tõrva Kooli ja Tõrva Gümnaasiumi uusi arengu- ja õppekava.

Oleme oma valla haridusvaldkonna sihiks seadnud tänapäevased arengu- ja õpivõimalused igas vanuses õppijale. Soovime sellega tagada igas koolis ja lasteaias maksimaalselt hea kvaliteedi, mis lähtub tänasest õppijast. Meie vallas tegutseb kaks kooli ühise juhtimisega (ühine koolijuht, õppe- ja arendusjuht jt). See on loonud hea eelduse vallaülese ühise õppekava koostamiseks, mis on juba lõpusirgele jõudmas.

Meie lasteaial ja koolidel on viimaks valmimas ambitsioonikad ja elluviimisel pingutus nõudvad arengukavad, mis lähtuvad nii nüüdisaegsest õpikäsitusest kui ka ühiskondlikest väljakutsetest. See on olnud õpiteekond nii haridusjuhtidele kui ka õpetajakonnale, kuidas üksteist paremini mõista, õppijaid paremini toetada

ning luua ühiselt inspireeriv ja motiveeriv kasvukeskkond igale õppijale meie vallas.

Meie valla haridus- ja noortevaldkonna arengukava ühe strateegilise eesmärgina on seatud vallaülese hariduse tugiteenuse arendamine. Kevadel sai moodustatud vastav töörühm, kelle ühiste arutelude ja teiste kohalike omavalitsuste heade praktikatega tutvumise tulemusel otsustati luua Tõrva Gümnaasiumisse vallaülene hariduse tugiteenuseid pakkuv tugikeskus. Keskus pakub teenuseid Tõrva Gümnaasiumi, Tõrva Kooli ja Tõrva lasteaed Mõmmiku õppijatele. Selle põhieesmärk on erinevate hariduse tugiteenuste kompaktse kättesaadavuse ja kvaliteedi tagamine ning lapsevanemate toetamine laste ja noorte kasvatamisel. Augustis asub tööle ka tugiteenuste juht, kes koordineerib keskuse ja meeskonna tegevust.



## Ranitsatoetus

Esmakordselt kooli mineva lapse toetuse suurus on 100 eurot lapse kohta. Toetus on mõeldud 1. klassi astuva lapsega perele. Toetuse taotlemise kohta leiab info Tõrva valla kodulehelt aadressilt kov.torva.ee.



**Kõige väiksematele on Tõrvas põnevaid tegevusi nii rühmades, kui õues.**

## MÕMMIKU LASTEAIA ARENGUTEST

Lisanna Kaar,

Lasteaed Mõmmiku direktor

**Sel aastal keskendusime Mõmmiku Lasteaia meie uue arengukava koostamisele, milles osalesid kõigi kolme õppekoha, Mõmmiku, Tõrvalille ja Ritsu, töötajad.**

Jaнварis alustasime oma lasteaia visiooni ja missiooni ümbersõnastamisega ning liikusime teemade kaupa edasi. Moodustasime viis töögruppi, kuhu kuulusid õpetajad, assistendid ja lasteaiajuhid. Soovime, et lasteaia ja töötaja oleks teadlik meie ühistest arengusuundadest ja tunneks vastutust sihtide saavutamisel. Arengukava tegevusuunad annavad kindlustunde ja tagavad järjepidevuse meie lasteaia juhtimisel. Ühine kogukondlik seminar toimus 30. aprillil, kus aktiivselt panustasid nii lapsevanemad, töötajad, kogukonna esindajad kui ka meie koostööpartnerid. Kogusime hulgaliselt väga asjalikke ideid ja mõtteid lasteaia edasiseks arenguks. Sügiseks saame valmis uue ja visioonika arengukava.

Meie eesmärk on tagada, et eesootavad muudatused toetavaks meie laste arengut parimal võimalikul viisil. Ritsu õppekavas on tulemas struktuuriuudatus, mis hõlmab nii toilitlust kui ka avatavate rühmade arvu.

Terviseameti nõuete kohaselt vastab Ritsu õppekoht kahe rühma nõuetele ning arvestades lähiaastate laste arvu vähenemist, avame sügisel aiarühma Pääsusabad ja liitühma Ritsikad. Mõmmiku õppekoha nobedad kokad saavad oma kõõgimeeskonda täiendust – kolmeliikmelise meeskonnaga hakatakse toilitlust pakkuma Ritsu õppekoha ja Tõrva Kooli Ala õppekoha lasteaialastele.

Sügisest liituvad kaks Mõmmiku õppekoha rühma arenguprogrammiga „Seikluste laegas – sõpradega liikumise ja maitsete maailmas“. See on teaduspõhine 3-7-aastaste laste tervislike toitumise- ja liikumisharjumuste kujundamisele suunatud ning ka lapsevanemaid kaasav sekkumine lasteaias. Programmis keskendutakse neljale põhiteemale: tervislik söömine, istumisaja vähendamine, vee joomine janu korral ja piisav liikumine.

Kindlasti jätkame sügisel ka laste nõukoguga. Kaasame nõukogusse ka Tõrvalille ja Ritsu õppekohtade lapsed. Seda ikka selleks, et lapsed oleks kaasatud lasteaia igapäevaelu korraldusse.

## Toredat uut õppeaastat!

September ja kooliaasta algus on alati erilise – ükskõik, kas laps läheb esimesse või viiendasse klassi, alustades õpiteed hoopis täiskasvanueas ise või elades kaasa sõpradele-sugulastele. Tõrva valla haridusasutused on algavaks kooliaastaks igati valmis ning vallajuhtina näen, et liigume õiges suunas täitmaks Tõrva valla haridus- ja noortevaldkonna arengukavas kirjapandud visiooni: Tõrva vallas on tänapäevased arengu- ja õpivõimalused igas vanuses õppijale. Teeme omalt poolt vallavalitsuses kõik, et toetada juhtkonda, õpetajaid ja kogu koolipere nii palju kui võimalik. On hea meel tõdeda, et Tõrva gümnaasium püsib igati elujõulise ja konkurentsivõimelisena – sel aastal avatakse suisa kolm esimest ja kuuendat klassi ning gümnaasiumiosas alustab keskhariduse omandamist 31 noort. Tubli tulemus!

Head õppurid, õpetajad, tugipersonal, lapsevanemad ja vanavanemad – soovin teile kõigile edukat uut õppeaastat, sära silmadesse ning tahet õppida ja areneda!

Helen Elias, Tõrva vallavanem



**Tõrvas viiakse läbi ka ühiseid mõttetalguid hariduse edendamiseks.**

## ARENGUTEST TÕRVA KOOLIDES

Maarja Kallis

Tõrva Kooli ja Tõrva Gümnaasiumi koolijuht

**Tõrva Kooli ja Tõrva Gümnaasiumi meeskonnad alustasid 2023. aasta augustist arengukavade loomeprotsessi – kahe kooli töötajakondadega kogusime ühiselt ideid, mida koolides väärtustame: kaardistasime hetkeolukorra ning panime kirja unistused, kuhu jõuda tahame.**

Edasiste ühiste kohtumiste käigus oleme sõnastanud mõlema kooli missiooni ja visiooni. Kahe kooli peale on meil kuus sügavat väärtust: loovus, rõõm, areng, koostöö, ehedus ja uudishimu. Just need iseloomustavad Tõrva valla koolide väärtusi. Neisse mahub palju: aastatepikkused traditsioonid, kodukoha hoidmine, keskkonna ja meid ümbritseva väärtustamine, õpimine, tahe ja innukus, aga ka rõõm õppimisest ning koos tegemisest ja olemisest, abivalmidus, soojus ja headus. Eelkõige on arengukava eesmärk aidata kaasa õppekava rakendamisele ning seetõttu oleme kahe kooli meeskondadega asetanud käesoleval õppeaastal põhirõhu just nende ajakohastamisele.

Õppekava loomeprotsess on üheskoos toimunud kõigi Tõrva valla kooliõpetajatega – ühised meeskondlikud arenduspäevad on toimunud igakuiselt. Protsessi on toetanud valla haridusspetsialist Urmo Reitav, kellega moodustasime innukatest õpetajatest ühise arendusmeeskonna ja liigume koosloomes edasi. Peamiselt oleme keskendunud õppijast lähtuva õppe rakendamisele: koolipäeva algusaeg ja korraldus (õppetundide pikkus, söögivahetundide pikkus, õuevahetunnid jm), õppeainete lõimimine seoste loomise oskuse arendamiseks (nt soovime arendada digipädevusi kõigis ainetundides, lisaks robomatematika, karjääriõpetus ainetundides, programmeerimise algõpetus tehnoloogia ja käsitöö tundides CNC-pingi ja tikkimismasina kasutamiseks jpm).

Töötasime risti ja põiki läbi üldpädevused, mis tuleb iga kooliastme lõpuks saavutada ning leidsime viise, mil saame neid lisaks koolitundidele arendada ka muude koolis toimuvate tegevuste kaudu. Meie eesmärk on, et koolis toimuvad üritused, õppekäigud ja väljasõidud oleks ot-

seselt seotud õppija arendamisega. Kõik, mida koolipäeva jooksul (ja vahel ka pärast õppetööd) teeme, arendab õppijat iseseisvamaks ja ennastjuhtivamaks. Enne õppekava kinnitamist saavad õpilasesindus ja hoolekogu avaldada arvamust ning vajadusel täpsustame olemasolevat.

Nii arengu- kui ka õppekava valmimiseks küsisime sisendit ka õpilaste käest. Haridustöötajate streigi ajal õppisid õpilased kodus ning esitasid koolijuhtile oma ideed teemal “Minu unistuste kool” vabalt valitud vormis. Õpilaste mõtted ja ettepanekud on hindamatu väärtusega ning neid oleme õppe- ja arengukava loomisel ka arvesse võtnud. Koolipäeva algusaeg, tundide pikkus, paaritunnid, puhkealad koolimajas, seinte kaunistamine, rohkem õues olemise võimalusi, gümnaasiumi algklasside õpe A-korpus, hindamise tagasisidestamine, digilahenduste leidmine (digitahvlid) – need on vaid üksikud näited mitmekümnete tööde seast, mida lugedes võime tõdeda, et meie noored väärtustavad enda ja kaaslaste heaolu ning soovivad õppida ja areneda parimas keskkonnas.

Meie vallas tegutsevad kaks kooli neljas õppekohas ja oleme üksteist paremini tundma õppinud ning kombinud viise, kuidas koos ühise eesmärgi suunas liikuda. Tõrva Gümnaasiumis toimunud struktuuriuudatus juhtmeeskonna loomiseks loob eelduse kõigi nelja õppekoha efektiivseks koostöötegemiseks. Alates märtsist töötab meil õppe- ja arendusjuht Hannely Luik-Stogov, kelle ülesanne on tagada lähtudes koolide õppe-, kasvatus- ja arendustegevuse ladus korraldus koolide visioonidest ning arengueesmärkidest. Samuti on tema eesmärk õppekava arendusel ja õpetajate jõustamisel. Mai alguses liitus meiega õppekorraldaja Elen Tekkel, kes tagab koolide igapäevase õppekorralduse ning toetab õppe- ja arendusjuhi tööd. Meeskonda on lisandumas ka uusi liikmeid. Augusti teises pooles sõlmime lepingu haridustehnoloogiga, kelle ülesanne on koordineerida digiõppe tegevust, leida innovaatilisi lahendusi ning arendada ja toetada õpetajaid. Noorte- ja projektjuhina alustab tööd Kaija Kõiv, kelle ülesanne on tagada sisukate kooliürituste läbiviimine, mitteformaalõppe

# poole



## Õppeaasta avaaktused

### Tõrva Kooli Riidaja õppekoht

1. september kell 9.00

### Tõrva Kooli Hummuli õppekoht

2. september kell 14.00

### Tõrva Gümnaasium

1. september

1.-5. ja 12. klass kell 11.00

6.-11. klass kell 13.00

õpe ja lõimimine ning kooli arengut toetavate arendusprojektide elluviimine.

Tulenevalt Tõrva Vallavolikogu 21.05.2023 otsusest ja õppijate arvu langusest lõpetame alates käesoleva aasta 1. septembrist Hummuli ja Ala õppekohas 5. ja 6. klassis õppegevuse. Meie jaoks on otsus raske, kuid sel viisil saame toetada kõiki õppijaid võrdselt. 2-3 õpilasega klassis õppides ei arene piisavalt õppijate eneseväljendus- ja suhtlemisoskused ning ka sotsiaalsete oskuste rakendamine on raskendatud. Õpilaste peredega peetud läbirääkimiste käigus oleme teinud ettepanekud koolivahetuse osas ning sellest lähtudes avame uuel õppeaastal Tõrva Gümnaasiumis kolmanda 6. klassi.

Hummulis jätkame õppegevust 1.-4. klassis (1.-2. ja 3.-4. liitklassid), Ala õppekoha kooliosaga on toimumas muutused, kuid õppekohta ei suleta. Õppe- ja kasvatusgevuse eesmärgipäraseks läbiviimiseks ning õpilaste hariduslikest erivajadustest tuleneva toe osutamiseks oleme teinud ettepaneku suunata sealsed 1.-4. klassi kolm õpilast Tõrva Gümnaasiumisse. Õpetajatele, keda otsus puudutab, oleme teinud tööpakkumised meie valla teistesse haridusasutustesse.

Õppe- ja arengukava koostamise käigus uuendasime koostöös hoolekoguga Tõrva Gümnaasiumisse vastuvõtmise ja tingimuste korda. 10. klassi vestlustel osales 42 õpilast, kellest enamik soovib õppida just enda kodulähedases gümnaasiumis. Noortega vesteldes tunnetasime vastuvõtukomisjoniga nende motiveeritust, tugevat sidet kodukohaga ning soovi ka pärast edasisi õpinguid kogukonna arengusse panustada. 1. septembril alustab Tõrvas gümnaasiumiõpinguid 31 noort. Lisaks neile alustab sügisest Tõrva valla 1. klassides kooliteed üle 50 õpilase – Hummulis ja Riidajas õpitakse liitklassis ning Tõrva Gümnaasiumis avame kolm esimest klassi.

Aitäh kõigile, kes kooliellu panustavad nii oma aja, mõtete kui ka südamega! Vaid ühiselt suudame viia ellu oma plaanid ja luua Tõrvast parima koha õppimiseks!

# Tõrva päästjad võistlevad ja seiklevad Euroopas

**Käesolev aasta on Tõrva päästjate spordimeestele olnud erakordselt pikk ja pakkunud väga palju välismaal käimisi. "Oh rõõme ja seikluseid, mida aasta päästjatele pakub. Tööpõld on põnev, lai ja täis huvitavaid kogemusi, kuid selle kõrvalt tuleb leida ka aega spordiks ja hingekosutuseks," võttis Alor Kasepõld tabavalt kokku senise hooaja.**

Aasta algas üllatusvõistlusega Saudi-Araabias, mis kukkus mees-tele sülle kingitusena – oli vaja vaid muretseda viisa ja asuda teele võõrustajate poole. Meie mehed näitasid võistlustel head taset ja koju tuldi mitmete oluliste võitudega. Seejärel toimusid väiksemad võistlused Eestis, Lätis, Leedus ja Poolas, kust tõrvakad ka medaleid koju töid. "Viimasel kuuel aastal ei ole mehed siiski käimas ainult välismaal, vaid üks mõõduvõtt on alati pühendatud meie enda kodukandile – see on Tõrva Challenge," rääkis Kasepõld, et tegu on keerulise ja raske võistlusega.

"Samas on Tõrva kant võlunud võistlejaid Eestist ja välismaalt ning juba oodatakse ka järgmise aasta võistluse toimumist, et taas siinsel areenil osaleda," tunnistas Kasepõld, kes on üks Eesti edukamaid

päästesportlasi, et võistlejatele siin meeldib. Kolmandat aastat järjest on Tõrva päästjad olnud hoos rahvusvahelisel areenil ning nii nagu kaks aastat tagasi, siis ka nüüd tuldi sama Tõrva võistkonnaga Inglismaalt tagasi parima meeskonna tiitliga. "Väike kodukant suurte maailma linnade vastu – võimas ja joovastav," rääkis Kasepõld sealsest melust ja saavutusest. Peale British Firefighter Challenge'i kurnavat võistlust oli meestel veel energiat, et teha läbi veel üks väljakutse ning nii läbiti Three Peak Challenge, kus

24 tunni jooksul on vaja järjest läbida Walesi, Inglismaa ja Šotimaa kõrgeimad tipud. "Päris huvitav ja kurnav ettevõtmine oli, kuid kõik mehed läbisid selle," tunnistas Kasepõld, et tegu polnud ka tippvormis päästjate jaoks kerge ettevõtmisega.

Nüüd on Tõrva päästjatel vaja veel pisut oodata ja ettevalmistusi teha ning septembri alguses asutakse võistlustule Taanis päästjate maailmamängudel. "Saab olema pikk ja keeruline võistlusperiood, kuid varasemad tulemused annavad lootust, et mehed on tugevad ja heas hoos. Kui vigastused ei sega, siis on oodata head hooaja lõppu. Kodukandi toetus hoiab südame kerge ja tahte tugeva," tänas päästja, et toetajad ja fännid on olnud nendega.



Õöpäevaga oli vaja läbida Walesi, Inglismaa ja Šotimaa kõrgeimad tipud.

## Tõrva politsei ajalooraamatu esitlus toimub 16. augustil

**Käesoleva aasta augustikuus tähistab Tõrva politseimaja oma 105. sünnipäeva, mis teeb sellest Eesti vanima politseimaja, kus erinevad julgeolekujõud (ka okupatsiooni aegne miilits) on järjepidevalt töötanud. Seoses sellega ilmub augustikuus mahukas koguteos Tõrva piirkonna korra- ja tegevusest läbi ajaloo. Raamatu pealkiri on "Tõrva politseimajast ja politseinikest". Teoses sisalduvad lood on paljuski kirja pandud korra- ja tegevusest läbi aja järele – ära räägitakse ka kõige värvikamad ja legendaarsemad juhtumid. Raamat on kõvade kaantega ja illustreeritud paljude asjakohaste värvifotodega.**

Raamatuesitlus toimub 16. augustil kell 12 Tõrva Kirik-Kammersaalis ehk päeval, mil Tõrva politseimaja saab 105-aastaseks. Seoses sellega on Tõrva politseimaja avatud kõigile külalistajatele kella 11-14. Raamatuesitlusüritus on tasuta ning kõik huvilised on lahekest oodatud.

Tõrva Kirik-kammersaalis toimuv juubeliüritusel on oodata mitmeid huvitavaid sõnavõtte, samuti mälestame meie seast lahkunud Tõrva politseimaja kolleege. Esitusele tulevad katked raamatust koos muusikaliste vahepaladega. Raamatu autor Vello Jaska räägib teose sünniloost ning sellest, kuidas põnevad lood ja mälestused kaante vahele said. "Raamatu kir-



jutamise idee tuli Tõrva politseimaja töötajatelt Sander Karult ja Merle Vatterilt. Raamat on pühendatud Tõrva politseimajale kui vanimale Eestis tegutsevale politseimajale," rääkis Jaska, et esitlusele osalevad ka vabariigi juhtivad politseitöötajad ning Tõrvas töötanud endised ja praegused politseinikud.

Muusikalise poole pealt on samuti kantud hoolt – loomingut esitlevad Tõnis Tulp ja ansambel Kirime. Raamatu tutvustamiseks on kohalviibijatele ettevalmistatud ka slaidiprogramm.

Kohapeal on võimalik raamatut ka endale soetada hinnaga 28 eurot. Alates 17. augustist on raamat müügil ka Büroo+ raamatupoes Kevade Keskuses.

## Hummulis toimus showtantsu festival

**Esmakordselt mõisapargis toimunud Hummuli showtantsu festival oli tõsine väljakutse nii külakeskusele kui ka MTÜ Hummuli Arendusele.**

See oli tore päev nii lastele kui täiskasvanutele, näiteks said lapsed said hüpata batuutidel. Lisaks rõõmustas kõiki oma etteastetega kloun Ummit. Päev oli täis erinevaid etteasteid showtantsurüppidelt: Sel aastal võttis osa seitse truppi üle Eesti ja parim trupp valiti rahvahääletusel: peapremia

jagamisele kahe trupi vahel, kelleks osutsid Nõtked ja Karvased ning Absurda.

Muusikalisi elamusi pakkusid ansamblid Dolores, Modern Talking Reloaded Saksamaalt, Hunt ja DJ Aare – tants kestis hommikuni.

Festivali korraldaja Maire Riit tunneb heameelt, et tagasiside on olnud positiivne. "Kindlasti on meil palju õppida, aga teeme juba plaane järgmise aasta festivaliks. Täname kõiki kätapaare, kes olid abiks festivali korraldamisel," ootab Riit juba järgmist festivali.



Festival pakkus nii meeleolukaid tantsunumbreid, kui tuntud esinejaid.

## Kultuur

16. august kell 21.00 Koorküla augustikuine filmiöö Koorküla mõisapargis.

17. augustil kell 15.00 Riidaja mõisapäev

18. augustil kell 18.00 kontsertetendus „Helisev Salzburg“ Hummuli mõisas. Piletid Piletilevist

19. augustil kell 18.00 J.S.Back nelja klaveriga kontsert Holdre lossis. Piletid Piletikeskusest

20. augustil kell 16.00 kontsertetendus „Suurvaimuse varalaeas“ Tõrva Veemõnula jõekäärus

24. augustil kell 20.00 Suvelõpupidu Karjatnurme külaplatsil

24. augustil kell 14.00 Mälestuspungi avamine Liidia Tuulsele Tõrva Vallavalitsuse juures pargis

29. augustil kell 20.00 Suvelõpu luuleõhtu Contraga Tõrva Kirik-Kammersaalis. Pilet 10 eurot

7. septembril kell 10.00 Muldkide aastalaat Mulgi Elamuskeskuses

12. septembril kell 19.00 Eleryn Tiit Wagenküllil lossispaa kristallisaalis. Piletid Piletitaskust

## SPORT

20. augustil kell 17.00 Tõrva Maastikujooksud III etapp ja autastustamine Tõrva Gümnaasiumi pargis

24. augustil kell 10.00 valikorienteerumine STIHL x SH Tõrva Rogain algusega Tõrva keskväljak

25. august kell 10.00 Rannavolle Valgamaa meistrivõistlused Riiska järve väljakutel.

6. septembril kell 16.00 41. Tõrva järve jooks algusega Tõrva Vallavalitsuse juures

15. septembril kell 09.00 XVII Tõrva kergejõustikupäev olümpialastega – Peeter Kirdi mälestusvõistlus Tõrva staadionil



Tõrva Lauluseltsi segakoor

## Tõrva koor osaleb Kambja koorifestivalil

Tõrva Lauluseltsi segakoori koorijuht Maie Kala

**Kambja valda peetakse Eesti koorilaulu hälliks – sel aastal tähistatakse 230 aasta möödumist esimesest eestikeelsest koorilaulust. Selle ajaloolise daatumiga tähistamiseks käivitati projekt „Kambja kooriakadeemia“.**

Mullu kevadel otsiti kooriakadeemiasse liikmeid ning soovijatest valiti välja kümme koori, kellele algasid esialgu õpetlikud koolitusprogrammid. Valitute sekka osutus ka Tõrva Lauluseltsi segakoor. Kavandatu kulumineerub suure koorimuusikafestivalina 16.-18. augustini Kambja valla erinevates paikades. Tõrva Lauluseltsi segakoori etendus saab nautida 20. augustil Veemõnula jõekäärus.

Akadeemia raames tuli valmis mõelda teema, mille alusel kirjutada stsenaarium. Koolitaja Priit Strandberg jagas hinnanguid ja õpetlikke mõtteid kavandatu kohta. Etenduse toimumiskoha ja kuupäeva pidid kooris ise valida. Tõrvakad käisid mööda Kambja valda väga erinevate välja pakutud kontsertpaikadega tutvumas ja otsus langes Eesti Põllumajandusmuuseumi Areeni kasuks. Etenduse kuupäevaks sai 17. august, kontsert-etenduse algus on kell 16. Kolmepäevast festivalipassi ja pileteid etendustele saab soetada Piletilevist.

Meie koori etenduse nimeks sai „Suurvaimsuse varalaegas“ ehk teemist on austuseavaldusega kultuurilooliselt rikka Helme kihelkonna vastu läbi ajalooliste suurisikute ja sündmuste.

### Etenduses osalevad:

Tõrva Lauluseltsi segakoor, koorijuht Maie Kala  
Tõrva valla segarahvatantsurühm Jandali, juhendaja Valdeko Kalamees  
solist Kadi-Triin Terve  
laulu duetid Karin Ott, Eve Toompalu ja Riina Virks, Klaarika Klaas kromaatilisel kandlel Gerda Lõokene  
koori akordionistid Riina Virks, Terje Terve, Merle Vatter  
omavalmistatud löötpillil Eve Toompalu  
torupillimängija Mirabell Veli  
jutlustaja Kristjan Tamošiunas  
isikitegelane Valdeko Kalamees  
luuletetid Jaana Sisas, Matthias Hesse  
stsenaarium Maie Kala, Kristjan Tamošiunas  
lavastus Maie Kala, Valdeko Kalamees, Kristjan Tamošiunas

See oli Helme Köstrimäe koosolek 6. juulil 1870. aastal oma ajaloolise kultuurikonverentsiga, eeltsas Jakob Hurda ja tema ajaloolise kõnega Eesti rahva püsimajäämisest. Kes oli Andreas Erlemann, Karl Tuvike või hoopiski Hendrik Adamson? Mil moel sai vürst Magnus Barclay de Tolly panustada kohaliku pasunakoori heaks Jõgevastes? Miks püstitati Helmesse ligi 9-meetrine maailma esimene monument saksa poeet Friedrich Schillerile? Kes oli see Eesti Kalmaniks kutsutud operetiloaja Heldur Vatsel? Millega võluvad meid suured muusikud Aado Kaasik ja Sven Malm? Kes on see kuulus Taulide muusikudünastia liikmeskond?

Vastuse kõigile küsimustele saame etendusest, kus teemaaliliselt põimuvad koori-, ansambli- ja soololaul, kõnetekst, pillimuusika ja rahvatants. Etendus juhhib jutlustaja ja ajalooliste isikutega kohutume läbi isikitegelane.

### „SUURVAIMSUSE VARALAEGAS“ etendused

**Eesti Põllumajandusmuuseumi Areen Ülenurmel**  
17. august 2024 kell 16  
Piletid Piletilevist

**Tõrva Veemõnula jõekäär**  
20. august 2024 kell 16  
Vihmase ilma korral toimub Tõrva Kirik-Kammersaalis  
Sündmus on tasuta!

# Tõrva Raadio tähistas sel suvel oma kümnendat eetriaastat

**Kümme aastat tagasi sai alguse kohalik mittetulunduslik kogukonnanaradio, mis on üks silmapaistvamaid noortealgatusi Tõrva vallas.**

5. juulil alanud eelprogrammis sai tavalise sisuka kava asemel kuulda mõnusat hommikuprogrammi. Samuti sai tutvuda erinevate värvikate külalistega, kelle hulka kuulusid näiteks Rally Estonia turundusjuht Camilla Themas, Tõrva valla keskkonnaspetsialist Jane Mölder, Tõrva giid Maarit Meltsas ning Wagenkülli võluiaia projektijuht Jan Oscar Veidenberg.

Lisaks sai eelprogrammi kuulades nautida tundide viisi muusikat, mille saatel oma suvepäevad õhtusse saata ning muidugi ei puudunud kavast ka erinevad meenutused Tõrva Raadio möödunud kümnendile.

17. juulil alustas raadio põhiprogramm ja 21. hooaeg, milles sai kuulda omanäoliseid jutu- ja muusikasaateid. Sünnipäeva tähistamiseks oli eetris mitmeid uusi saateformaate, alustades Tõrva Raadio meenutussaatega ja lõpetades rahva suure lemmiku Aaretejahiga.

Kuulda sai erinevaid reportaaze ümbruskonna üritustest, lisaks toodi kuulajateni ka kevadel Kultuuriujulas salvestatud Mulgi Reivi intervjuud ja DJ-setid. Tõrva Raadio selle hooaja peatoimetaja Sirlu Pippari sõnul oli 21. hooaeg oli eriline just seetõttu, et eelprogrammiga alustati juba 5. juulil ja kokku tehti raadiot pea kuu aega.

„See on olnud kõige pikem periood 10 aasta jooksul, mida oleme katsetanud. Saatejuhitud olid tublid ja pidasid vastu võiduka lõpuni. Programmiliselt pakkus 21. hooaeg hästi läbimõeldud hommikuprogrammi koos eriliste külalistega, rohkelt jutu-



Peatoimetaja Sirlu Pippar (paremal) teeb kumarduse nii kuulajatele, kui tublidele raadioliikmetele.

ning muusikasaateid, mis on kuulatavad meie järelkuulamises,” kutsus peatoimetaja üles neid uudistama. „Eriti meeldis, et meiega eelmisel perioodil liitunud noored tegid palju rohkem kaasa ja valmis sai toredaid saateid ning reportaaze – näiteks tehti Tule-Päevade üritustel rõõmustavalt palju intervjuusid. Suur aitäh saatejuhtidele selle panuse eest!” tänab Pippar

Raadio 10. sünnipäeva puhul toimus koguperepäev „Suur raadiosaade”, mis oli juubelihooajaoodatuisündmus. „Eetrisse läksid Väarikateklubi, Aaretejaht ja Rahvamäluauk. „Õhtune sünnipäevapidu tõi aga lavale päikeselise bändi Loconuts, kes kõik päevased mured unustama pani ning külalised jalga keerutama kutsus. Nii me saimegi 10-aastaseks, tähistades ja kutsudes endale külalisi, kelle toetuse üle nende viimase kümne aasta jooksul oleme tohutult tänulikud,” on Pippar tänulik kõigile, kes on aidanud raadio toimimisele kaasa.

3. augustil toimus Tõrva keskväljakul Tõrva Raadio kümnendat sünnipäeva tähistav perepäev, mis tõepoolest ühendas põlvkondi.

Toimus Tõrva piirkonna ajalugu tutvustav matk Maarit Meltsase juhendamisel, väikelastel lahutas meelt Pilsa Puidupesa, Väarikateklubi saade Romet Pilleri juhendamisel tegi oma 50. ja viimase etteaste, toimus suur Aaretejaht ning Tõrva kinos Koit oli võimalik panna oma teadmised proovile mälumängusaates Rahvamäluauk. Kell seitse õhtul toimus keskväljakul Lõpusaate avalik salvestus ja tänati kõiki toetajaid, kes Tõrva Raadiot nende kümne aasta jooksul on aidanud. Muidugi kanti seda kõike üle ka Tõrva Raadio eetris sagedusel 90,0 MHz.

Õhtusel peol tantsutas pidulisi Loconuts, plaate keerutas DJ Kris-Martin Väli.

## Riidaja mõisapäev toimub juba sel laupäeval

Anne Jaakson

**Sel aastal toimub Riidaja mõisapäev 17. augustil ning nagu tavaliselt, alustame mõisapäeva jutlusega meie Gerdruta kirik-kabelis. Tänavu aastal viib jutluse läbi Viljandi praost Hedi Vilumaa. Häärberi saalis on avatud näitus, kus on Riidaja juurtega kuulsad loomeinimeste pildid koos neid tutvustava tekstiga – on ju meie kandist pärit Linnus, Tiido jpt. Algusega kell 17.00 ja 18.00 saab osaleda mõisa tutvustaval ekskursioonil, mida korraldab Anne Pai. Mäe Koda avab oma ukseid igal täistunnil ja kutsub vaatama Täpimaja.**

Seekord on eesmärgiks tutvustada ajaloolist Riidaja mõisa ka nooremale põlvkonnale – seepärast on ka paljud tegevused rohkem neile suunatud. Pakume noortele erinevaid ettevõtmisi: pardijahti, vibulaskmist, õpitube, poksimasinal poksimist, rodeohärjal sõitmist ning loomulikult on kohal kõigi rõõmuks batuut. Kõige pisematele on kohale tulnud Sipsik, kes viib läbi vahvaid mängu.

Kuid me unusta ka enda traditsioone: sel päeval toimub parima hoidise valimine ja loomulikult ka uue mõisaproua valimine. Õnneloois on võimalik võita Riidaja käsitööringi käsitööd – peaauihinnaks on Aita ja Leelo õmmeldud suur lapitekk. Laadal müüakse käsitööd, puidust tooteid, vanavara, aiasaaduseid, toimum ka taimede müük, kohal on toitlustus ja kohvik, kus toimub arveldamine vaid sularahas.

Esinevad Hop Dance lasterühmad, Tõrvalille lasteaia rühm, Riidaja tantsulapsed, Lys naisrühm ja Riidaja naisrühm.

Mõisapäev on alati lõppenud akustilise kontserdiga – seekord ootame õhtusele aiakontserdile Tommaso Primavera kontsertkavaga „Remember Sanremo” (Ramazzotti, Bocelli, Toto Cutugno, Ricchi e Poveri). Jälle midagi uut ja unikaalset!

Riidaja mõisapäeva aitavad läbi viia Tõrva vald, Eesti Kultuurkapitali Valgamaa ekspertgrupp, Riidaja käsitööring ja MTÜ Põdrala Külade Ühendus. Kaasa loob kogukond. Suur aitäh!

17. august

## RIIDAJA MÕISAPÄEV 2024

15.00 Jutlus Gerdruta kirik-kabelis. Viljandi praost Hedi Vilumaa  
16.00 Tegevused lastele, laul ja kohvik. Kohal on Lustima Carolyniga. Savitööde näitus, Riidaja kultuuriinimeste fotonäitus häärberis. Müügil käsitöö, vanavara, puidust tooted, mesi.  
Täistundidel Mäe-Koja Täpimaja külastus (5€)  
16.00, 17.00 Ekskursioonid mõisa häärberis Anne Paiga  
17.30 Riidaja mõisaproua ja parima hoidise väljakuulutamine  
18.00 Tõrva valla huviringide kontsert - Riidaja naisrühm, Tõrva kooli Riidaja õppekoha neiduderühm, Tantsustuudio Lys naisrühm, HOP Dance lasterühm

19.00  
**TOMASSO PRIMAVERA**  
KONTSERT

Itaalia populaarsed estrada- ja poplaulu hitid läbi aegade

**TASUTA!**

EESTI KULTUURKAPITAL



# Tuuleparkide rajamisest Tõrva valla territooriumil

**T**õrva vallas on seoses võimalike tuuleparkide rajamisega käimas eriplaneering, mis on algatatud Tõrva Vallavolikogu poolt 25. oktoobril 2022. Algatamisjärgus on ka teine eriplaneering (Eriplaneering II), mis on planeeritud septembrikuu volikokku.

Juba algatatud eriplaneering hõlmas algatamise alguses ligikaudu 115 km<sup>2</sup> suurust maa-ala Tõrva valla territooriumist, sisaldades endas Karjatnurme, Holdre, Kiriku, Kahu, Ala, Pilpa, Taagepera ja Koorküla halduspiire. Eriplaneeringust huvitatud isik on Evecon OÜ ning eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) etapi koostajad on AB Artes Terrae OÜ ja Lemma OÜ. Hetkel on käimas KSH asukoha eelvaliku etapi aruande koostamine. Peale selle valmimist toimub eelvaliku aruande kooskõlastamine ja arvamuste avaldamine. Täna on teada, et planeeringuala on vähenenud ja võimalike tuuleparkide rajamise ala jääb Holdre piirkonda.

Hetkel algatamisjärgus oleva eriplaneeringuga seoses on Tõrva Vallavalitsusele alates eelmise aasta augustist laekunud arendajate poolt mitmeid taotlusi, millega soovitakse algatada eriplaneeringut võimalike tuuleparkide rajamiseks.

Tõrva vald teavitas avalikkust eriplaneeringu algatamise taotlustest ja andis võimalusi esitada samasisulisi taotlusi kuni 31. maini. Kokku laekusid kolme arendaja taotlused viiele piirkonnale. Täna on ühest loobutud, seega jäi alles neli piirkonda. Taotletavad planeeringualad paiknevad Rulli ja Liva küla piirkonnas Voorbahi küla läheduses ja Reti küla loodeosas (Viljandi vallaga piirnev ala) ning Helme-Karjatnurme vahelisel maa-alal (Kirikuküla). Täpse-



Metsad ja tuulikud saavad eksisteerida edukalt ka üheskoos.

mad asukohad leiab kaartidelt, mis on lisatud Tõrva valla veebilehele.

Eriplaneeringu ehk tuuleparkide rajamise protsessi algatab seaduse järgi volikogu. Tõrva vallavalitsus otsustas kaasata elanikke enne eriplaneeringu volikogus algatamist, et selgitada välja kogukonna meelsus tuuleparkide osas. Kui mõne ala osas tekib kogukonna tugev vastuseis on võimalik, et volikogu teeb lähtuvalt avalikust huvist mõne ala osas eriplaneeringu algatamisest keelduva otsuse. Tõrva Vallavolikogu arutab eriplaneeringu algatamist septembris toimival istungil.

10. juunil korraldas Tõrva Vallavalitsus Ritsu Külakeskuses infopäeva, et arutleda koos arendajate ja kohaliku kogukonnaga tuuleparkide teemal. Kokkusaamisel osalesid arendajad TMV Green OÜ, Vestman Solar OÜ ja RNW Wind OÜ ning vallavalitsuse esindajad. Tuuleparkide infopäeval oli kohaletulnutel nii

poolt- kui vastuargumente.

Kuni juunikuu lõpuni said tuuleparkide võimalike asukohtade läheduses elavad inimesed ja kinnistuomanikud esitada arvamusi. Vallavalitsusele laekus kokku 20 arvamust 58 inimeselt. Nende arvamuste kokkuvõtivate materjalidega saab tutvuda samuti Tõrva valla veebilehel.

Elanike arvamused edastati planeeringukomisjoni liikmetele, kes saavad neid arvesse võttes oma seisukoha planeeringu algatamise suhtes volikogule esitada.

## Eriplaneeringu algatamisest tuuleparkideni

Tuuleparki kavandamisest reaalse ehitustegevuseni tuleb läbida mitu etappi. Esmalt algatatakse volikogu otsusega eriplaneering ja valitakse tuuleparkide asukohad. Peale eriplaneeringu algatamist alustatakse põhjalike looduskesk-

onna uuringutega ja määratakse kindlaks tuuleparki ja selle toimimiseks vajaliku taristu potentsiaalsed asukohad, samuti tuulikute võimalikud lubatavad kõrgused ja eeldatav maksimaalne arv valitud asukohas. Uuringute käigus võib juhtuda, et mõni ala osaliselt või tervikuna osutub ebasobivaks.

Kui sobivad alad on välja selgitatud, toimub juba põhjalikum kaasamisprotsess kõigi puudutatud isikute osas. Alles siis hakatakse paika panema tuulikute täpsemaid asukohti ehk koostatakse ehitusprojekt, mille alusel asutakse ehi-



## MULKIDE AASTALAAT MULGI ELAMUSKESKUSES

Taaselustame traditsiooni kunagisest suurest mulkide aastalaadast

Kogu kompleks ja laadamelu  
TÄISPILET 10 €  
SOODUSPILET 5 €  
PEREPILET 20 €

Laadal käsitöö-, toidu-, istikute- ja põllusaaduste, põllutööriistade ning vanavaramüüjad, kiiking, tõuksid ja tegemist tervele perele.

- 10:00 Laada avamine
- 10:30-12:00 Mulgilikuma Mulgi polka 2024 valimine
- 12:00-12:45 Anu Tauli maalide näituse avamine ja kontsert
- 13:00-16:00 Teadusteater, Lahedad Mutid Lahedalt, Mõisaküla Big-Band, tantsutüdrukud
- 16:00-16:30 Kõige mulgilikuma vanavara ja kõige nunnuma küüliku väljakuulutamine. Osalejate vaheline õnneloos
- 16:30-17:00 Laada lõpetamine

LAADAKOHTADE BRONEERIMINE ON ALANUD!

Korraldaja info: +372 508 6856

jaanika@mulgielamuskeskus.ee

mulgielamuskeskus.ee

MULGI ELAMUSKESKUS

# Suvi Mulgi Elamuskeskuses

Ly Laanemets, Mulgi Elamuskeskuse tegevjuht

**Meie suvehooaeg algas juba mais, mis on ka meie keskuse sünnipäevakuu. Piletihinnad sulasid ja küllastajad olid meeldivalt üllatunud nii soodsate pääsmete üle.**

31. mail tähistasime esimest sünnipäeva koos kohaliku muusika ja põnevate lugudega. Päev oli pühendatud Sooglemäe talu, Ala küla juhtidele: Robin Liiber, Valdur Mikita, Kaja Allilender ja Alli Laande jutustasid huvitavaid lugusid ning kõlas ka erinevat muusikat. Lisaks avasime Ülle Rosenbergi maalinäituse ja pidusöögiks oli maitsev nõgesesupp.

Pärast jaanipäeva avasime maja viieks päevaks nädalas. Küllastajaid oli suviselt palju kindlasti tänu ka Wagenküllis avatud imedeaiale, mis meelitas inimesi kohale nii lähedalt kui kaugelt.

Juuli alguses kutsusime inime-

si heinale, kus vaatasime Heiki Pärdi ettekannet heinatöödest, avasime heinatööriistade näituse, mille eksponaadid laenas meile Helme Koduloomuuseum. Risto voolis rehapulki, niitsime ja segasime heina ning lapsed said traktorikastis heinamaale sõita. Iga osaleja sai rinda omavalmistatud taimeprossi.

Tõrva Loitsu raames toimus meie juures viiel päeval giidituur koos õueprogrammiga "Loitsud ja maagia Mulgimaal". Huvi oli kõikidel päevadel väga suur. 26. juuli taimapäeval korjasime ravimtaimi, rääkisime erinevatest taimetoitudest ja õppisime fermenteerima. Lõpetuseks kuulasime Triinu Tauli ja Irje Karjuse koostöös valminud helisevaid taimekaarte.

7. septembril taaselustame vana

traditsiooni – Mulkide Aastalaada. Tegevusi on kella 10-17ni ning kauplaid ootame lähedalt ja kaugelt (mulkidele on kohatasu soodustus). Kavas on mitmekesine kultuuriprogramm: õuealal kiiking, tõuksid, koduloomad ja töötoad igale eale. Kõigi osalejate vahel loositakse välja hulganisti ägedaid auhindu. Sissepääs laadamelusse ja kogu kompleksi on väga soodsas külastuspileti alusel: täispilet on 10, sooduspilet 5 ja perepilet 20 eurot.

Kui on piisavalt huvilisi, siis panevad meid käima ka eribussi.

Olete oodatud kõigile meie külastuspäevadele ja sündmustele. Vaadake meie kodulehte aadressilt [www.mulgielamuskeskus.ee](http://www.mulgielamuskeskus.ee) ning jälgige sotsiaalmeediat – siis on kindel, et üksi meie põnev tegevus ei jää märkamata.

## Avatud on toetusmeetmed ettevõtjatele

**Valgamaa Arenguagentuur annab teada hetkel avatud ja peagi avanevatest toetusmeetmetest.**

### Starditoetus

Toetuse eesmärk on soodustada kasvupotentsiaaliga alustavate ettevõtjate (kuni 3 aasta vanusele ettevõttele) jätkusuutliku müügitulu kasvatamist ja töökohtade loomist.

Toetust antakse standardiseeritud ühikuhinna alusel (ühik on ettevõtlusega alustamine ja ühiku maksumus on 25 000 eurot, millest toetus on 20 000 eurot). Toetuse % on 80, seega omafinantseering on 20%. Taotluste vastuvõtt on avatud kuni taotlusvooru eelarveliste vahendite lõppemiseni.

### Kagu-Eesti ettevõtluse arengutoetus

Toetuse eesmärk on aidata kaasa Kagu-Eesti piirkonna arengule, toetades ettevõtluse arengut ja uendusmeelsust ning mitmekesisemate töövõimaluste teket.

Toetuse minimaalne suurus on 20 000 eurot projekti kohta, maksimaalne suurus horisontaalse vahese vahetusega abi puhul on 60 000 eurot projekti kohta, kuid mitte rohkem kui taotleja vahese vahetusega abi jääk võimaldab. Projekti maksimaalne kogumaksumus on 200 000 eurot.

Toetuse maksimaalne suurus on 60% abikõlblike kulude maksumusest. Taotluste vastuvõtt on avatud kuni taotlusvooru eelarveliste vahendite lõppemiseni.

### Maapiirkonna ettevõtjate konkurentsivõime suurendamise investeringutoetus

Toetuse eesmärk on maapiirkonnas püsivalt tegutsevate mikro- ja väike-ettevõtjate konkurentsivõime kasvatamine. See omakorda on eelduseks, et maapiirkonda tekivad uued atraktiivsed töökohad.

Toetust antakse 15-40% projekti abikõlbliku kulu maksumusest. Selle maksimaalne suurus ühe taotleja kohta on 200 000 eurot strateegia-ava perioodil, minimaalne suurus aga on 10 000 eurot. Taotlusi saab esitada alates 28. augustist ning vastuvõtt on avatud kuni taotlusvooru eelarveliste vahendite lõppemiseni.

SA Valgamaa Arenguagentuur pakub ettevõtjatele tasuta nõustamist toetuste taotlemisel.

**Lisainfo:** Chaty Uibopuu, tel 5686 0336, e-post chaty.uibopuu@valgamaa.ee.

### Reklaami Tõrva Teatajas

Hinnakiri leitav Tõrva valla kodulehelt Kirjuta: kuldne@kuldne.com 5373 6992

# Tõrvas toimub omalaadne spordiüritus – rogain

**24. augustil toimub esmakordselt STIHL x SH rogainisari just Tõrvas ja selle lähiumbruses. Kolme tunni jooksul saavad osalejad avastada armsat linnakest ning loomulikult tuntud ja tundmatuid kohti selle ümbruses. Liikumiskiirus ja -viis jäävad osaleja enda otsustada: jaluta, matka, jookse või sõida rattaga.**

Misasi üldse on rogain? See on võistkondlik orienteerumine, kus 2-5-liikmelistes võistkondades kogutakse maastikule paigutatud kontrollpunkte läbides võimalikult suur punktisumma. Seda kõike tuleb teha etteantud ajaraamides (2,5-3 tundi). Kontrollpunktidel on erinev väärtus, sõltudes selle asukoha keerukusest ja kaugusest. Igaüks saab oma marsruudi ise paika panna, sest punktide läbimise järjekord on vaba.

Kui kontrolllaeg tundub hirmutavalt pikk, siis tasub meeles pidada, et see ei ole kohustuslik, vaid maksimaalne rajal viibimise aeg – võid vabalt piirduda ka 1-2 tunniga.

Võimalik on osaleda erinevates võistlusklassides: põhi-, pere- või rattaklassis. Pere- ja rattaklassis on kontrolllaeg pisut lühem ehk 2,5 tundi. Rogain on suurepärase viisi veeta üks sportlik



Rogain on põnev ja sportlik tegevus

päev pere või sõpradega!

Lisaks on avatud matkaklass, kus saab osaleda individuaalselt. See on hea koht, et teha tutvust rogaini ja orienteerumisega üleüldiselt, sest punktide järjekord on etteantud ning raja pikkus jääb 10-12 kilomeetri juurde.

Esmakordsetele tulijatele on boonu-

seks ka rogaini algõpe, kus põgusa õpetusega antakse ülevaade leppemärkidest, raja planeerimisest jms.

Kui arvad, et tunned oma kodukanti läbi ja lõhki, siis ehk suudab Tõrva rogain sind üllatada! Rajameistrid näevad alati vaeva, et leida üles põnevamad paigad, kuhu osalejaid viia.

### Rogaini ajakava:

- 10.00** - Stardimaterjalide väljastamine
- 11.10** - Infotund rogaini kohta: rogaini lühitutvustus, leppemängid, planeerimine jms (osavõtt vabatahtlik)
- 11.30** - Võistluskaartide kättesaamine kõikidele radadele
- 12.00** - Start põhiklassidele
- 12:15** - Start klassidele Pere ja Ratas
- 14.45** - Pere- ja Rattaraja kontrollaja lõpp
- 15.00** - Põhiraja kontrollaja lõpp
- 15.30** - Orienteeruvalt autastamine kõikidele klassidele

Soodushinnaga registreerumine kuni 19. augustini aadressil [www.eventor.ee](http://www.eventor.ee)

Lisainfot leiad Seiklushundi kodulehelt aadressilt [www.seiklushunt.ee](http://www.seiklushunt.ee) või Seiklushundi Facebooki lehelt.

## Avati väikeelamute kütteseadmete uuendamise toetuse II voor

7. augustil avati väikeelamute kütteseadmete uuendamise toetuse teine taotlusvoor. Toetuse eesmärk on parandada tiheasustuspriirkondade õhukvaliteeti.

Toetust saab taotleda vana kütteseadme uuendamiseks ja oma elamu kaugküttega liitmiseks. Lisaks õhk-vesi soojuspumba, maasoojuspumba või katla paigaldamiseks, kui lisaks uuendatakse või eemaldatakse olemasolev kütteseadme. Kui oled esimeses taotlusvoorus oma olemasolevat ahju uuendanud, saad teises taotlusvoorus toetust taotleda ka õhk-vesi soojuspumba, maasoojuspumba või katla paigaldamiseks.

**Taotlusvoor on avatud kuni 21. augusti kella 17-ni.** Käesoleva taotlusvooru eelarve on 15,9 miljonit eurot.

Võtame vastu ja hindame eranditult kõiki sel perioodil esitatud taotlusi,

mis järjestatakse Maksu- ja Tolliameti maksuandmete tõendil oleva maksustatava tulu alusel, väiksemad sissetulekud eespool. Esimesel päeval esitatud taotluste hindamisel mingit eelist ei anna – taotlustest moodustub pingerida ainult maksustatava tulu alusel.

Toetuse määr on sõltuvalt piirkonnast 50 või 70% (Tõrvas 70%) ning maksimaalne toetuse summa on 10 000 eurot (kehtib kahe vooru peale kokku). Piirkondade ja toetuse määrade täpsema ülevaate leiad KredExi kodulehelt aadressilt [www.kredex.ee](http://www.kredex.ee).

### OSTAN METSA- JA PÖLLUMAAD

TELEFON 552 7322

### OSTAME PÖLLU- JA METSAMAAD

OLEME SUURIM ERAMAA OMANIK VALGAMAAL JA TEGUTSENUD ÜLE 25 AASTA

ANTS ERIK  
50 91 575

METSATERVENDUSE.EE

### PAKU OMA METSA, VÕSA RAIEÕIGUS MEILE

Kiire tehing, kindlatel tingimustel.



505 5589



## Ostame aastaringselt heina ja silo!

Kuiva eksportheina ostutingimused:

**RULOON** põllumehe juures autole laetuna (min. kaal 250 kg, niiskus alla 15%)

- Proteiin 6,00% - 9,99% - hind kuni 80 eur/t
- Proteiin üle 10,00% - hind kuni 85 eur/t

**NELIKANT PAKK** põllumehe juures autole laetuna (min. kaal 450 kg, niiskus alla 15%)

- Proteiin 6,00% - 9,99% - hind kuni 86 eur/t
- Proteiin üle 10,00% - hind kuni 91 eur/tn

Maksetähtaeg 60 päeva peale heina Golden Fieldsi tehasesse tarnimist ja kvaliteedi määramist.

Umbrohu sisaldus ei tohi pakis/ruloonis ületada 9,99%.

Kaup peab vastma heinale tavapäraselt esitatud nõuetele, mitte sisaldama toksilisi osakesi ega eluskahjureid, värvus roheline.

Ei ole lubatud ebaloomulikku lõhna ega hallitust.

Niiskusega 15,00%...18,99% heina ostetakse kokku allahindlusega -12 eur/t

Huvi korral ühendust võtta

Villu Talmel +372 5335 9418, e-post: [villu.talmel@goldenfields.ee](mailto:villu.talmel@goldenfields.ee)

Alo Alt +372 5551 3329, e-post: [alo.alt@goldenfields.ee](mailto:alo.alt@goldenfields.ee)

# Rõõmsaid elamusi minimaratonilt ja suurpeolt

ARVO LASTING

**Pärast vahepealseid suhtlemisvaesemaid aastaid on kirikuski tänava rohkem kogunenud suursündmustele – juuniku lõppes Viljandis kirikupäeva ja vaimuliku laulupeo üritustega.**

Üritused algasid neljapäeva, 27. juuni õhtul, kuid palvused, jumalateenistused, kontserdid, loengud ja kirikuturg vältasid edasi kogu ka reede ja laupäeva. Kirikupäeva avajumalateenistus korraldati 28. juuni õhtul Pauluse kirikus. Kuna Viljandisse oli kogunenud juba mitmelt poolt koore, siis jätkus osavõtjaid kõikjale küllaga. Avajumalateenistusel olid kõik pingid tulvil ning veerandsada pastorit ja umbes tosin piiskoppi raamistasid sündmuse ühise protsessiooniga nii sisenedes kui väljudes. Luterlikud piiskopid olid saabunud kogu Baltikumist.

## Kolmetunnine koraalimaraton

Laulupeo laupäev oli kooride jaoks, nagu ikka, pikk: hommikul alustati läbimänguga Viljandi laululaval, mille koorid täitsid äärest ääreni. Koore oli saabunud üle Eesti, aga ka Soomest, Saksamaalt, Taanist ja Norrast ühtekokku 98, esinejaid oli kokku üle paari tuhande. Helme kihelkonda esindas Tõrva Lauluseltsi segakoor Maie Kala juhatusel. Koori naislauljad said selleks päevaks selga just värskest õmmeldud kleidid. Laulupeol kohtasime teisi tuttavaid: Pühajärve-Rõngu puhkpilliorkestri liikmeid ja oma puhkpilliõpetajat Bert Langeleri.

Proovide vahel tuli sisustada päev teiste oluliste tegevuste ja sündmustega – Pauluse kirikus lauldi kolmetunnist koraalimaratonit. Üldiselt laulame praegu kirikus oma vabaduse alguses koostatud lauluraamatust ligi 500 laulu, valmimas on aga ka uus ja mahu-



Viljandi kirikupidu tõi linna palju rahvast. Foto: Jaan Männik.

kam lauluraamat, kuhu lisatakse veel umbes 500 laulu. Koraalimaratonil esitati just uusi juurde lisatud laule umbes 70.

Maratonil esinesid erinevad kooslused nii solistidena kui ka vokaal- ja instrumentaalansamblikena. Kavasess kuulus kolm laulu Tõrva muusikute esituses, mis võeti vastu väga soojalt aplausiga. Kristjan Tamošiuinas laulis Maie Kala klaveri saatel Piret Rips-Lauli „Ma tõusen tuhand üles“. Ka Klaarika Klaas laulis Maie Kala saatel „Kõiges nüüd Sind vaid näen“ (muusika ja sõnad: Dennis Jernigan, eesti keelne tekst: Katrin Luhamets). Viimaks laulis Klaarika Klaas ja Gerda Lõokene „Kingiksin need“ (muusika: Maris Lend, sõnad: Almi Tugev). Siin kasutas Gerda Lõokene saateks kromaatilist kannelt.

## Klassikast kaasajani

Viljandi oli kogu Kirikupäeva ning vaimuliku laulupeo jaoks sobilik ja paras paik – Jaani ja Pauluse kirik, lauluväljak ja Pärimusmuusika ait paiknesid siin lähistikku ürituste jaoks ning Viljandi Gümnaasium pakkus lauljatele toitlustust. Nii et saame kiita korraldustoimkonda.

Hilisel pärastlõunal oli aeg laulupeo sisse juhatada traditsioonilise rongkäiguga, mis algas Viljandi Keslinna kooli juurest Posti tänavalt palistatuna ajaloolistest puumajadest ja jõudis linna keske Tallinna tänava kaudu lauluväljakule. Meeleolu kasvas üha ülevamaks, rõõm valdas laulupeolisi, sest Kirikupäeva teemaks oli „Rõõm üle maa“. See päev püüdis meid veenda sügavas rõõmus, mida laulud ja sõnumid endas kandsid. Jutud, tekstid, kõned ja laulud ei kõlanud küll ehk liiga kergelt, kuid mida sügavam, seda kestmvam on rõõm.

Laulupeo kava sisaldas aegade tagust klassikat alates Karl August Hermannist ja Rudolf Tobiasest kuni Avo Üpruse kaasaegse loominguni. Naiskooride repertuaaris kanti ette Helme kihelkonna luuletaja Henrik Visnapuu sõnadele loodud laul „Kõik muutub lauluks.“ Südantsoojendav oli lõpetada suurkontsert ühiselt Helme köstri Karl Tuvikese loodud lauluga „Õhtu jõuab jälle“ ja seda neljahäälses seades. Nii oli meie Helme-Tõrva kodupaik mitmeti silmapaistvalt esindatud kogu Eestimaad ühendaval kirikupäeval ja vaimulik laulupeol Viljandis.

**Sõiduautode ja vanametalli KOKKUOST ALATI HEAD HINNAD**  
  
**5198 1222**  
 PETSERI 38A, VALGA  
[www.tolmets.ee](http://www.tolmets.ee)

**Saekettide valmistamine, teritamine ja parandamine.**

**Hüdrovoolikute valmistamine.**



**Hüdromar OÜ tel. 5629 4013**

**TEHASEPOOD**

VOODID, MADRATSID, DIIVANID  
 TÖÖSTUSE 10, TÕRVA

**E-R**

**08:00-16:30**

**LAUPÄEVITI**

**10:00-14:00**

Info +372 5538480

*Sime Beds*



## KIRIKUTEATED

Septembri keskmiitel nädalatel on õpetaja Arvo Lasting puhkusel. Jumalateenistused Helme kirikus toimuvad tõeselisel pühapäeviti kell 11. Mihklipäeval, 29. septembril kell 12 toimub lahkunute mälestus-jumalateenistus Riidaja kirik-kabelis. 29. septembril kell 14 on jumalateenistus Taagepera kirikus.

Tõrva Misjonimajas toimuvad jumalateenistused üle-pühapäeviti kell 15. Kõikumuste-vastuste õhtu on neljapäeviti kell 18.

## Kontaktandmed

**Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Helme Maarja kogodus**  
 e-post arvo.lasting@eelk.ee, tel 524 9654 ja 763 3340,  
 arveldusarve Swedbankis EE512200001120082428

**Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Taagepera Jaani koguduse**  
 arveldusarve Swedbankis EE842200221013466795

**Tõrva Immaanueli kogodus**, e-post torva@kogudused.ee, tel 518 2605,  
 arveldusarve EE884204278621942100

## Tõrva Jehoova tunnistajate kogodus

Pühapäeviti kell 15 toimub pooltunnine avalik arutelu elulisel teemal piibli vaatevinklist. Koosolekud toimuvad aadressil Valga mnt 61, Tõrva linn. Lisaks on võimalik jälgida ülekannet internetis. Lisainfo tel 5559 4411 või veebisaidilt [www.jw.org](http://www.jw.org) (Meist/Koosolekud).

## Reakuulutused

Metsamaapinna ketasadraga ettevalmistamine istutamiseks  
 tel 5346 4785, info.metsaader@gmail.com.

Küttepuude, pelleti ja briketi müük üle Eesti.  
[www.puu24.ee](http://www.puu24.ee) või helista tel 520 0093, 600 0136.

Ehitusmehed renoveerivad majad, saunad ja terrassid.  
 Majade ja abihoonete ehitus, kooskõlastused.  
 Mõistlik hind ja tähtaeg. Tel: 53 528 666 Aimar  
[www.majarenoveerimine.ee](http://www.majarenoveerimine.ee)

Muld, liiv, killustik, graniitkillustik ja freesipuru koos kohaletommetamisega Lõuna-Eestis. Teeme Sinu vajaduste jaoks parima pakumise – helista ja lepime kokku! Tel. 51910983 Villo

Boilerite paigaldus, puhastus, sanitaartechnilised tööd, ehitus- ja remonttööd ning vannitubade remont. 5357 3645

## KEVADE KESKUSE ARVUTIPOOD

- Arvutite hooldus ja remont
- VHS digitaliseerimine
- Uued ja kasutatud arvutid
- Paberfotode digitaliseerimine
- Kaamerate paigaldus

**Kauplus avatud E-N 12:00-17:00**

**Väljakutsed E-N 9:00-12:00, R 9:00-17:00**

info@silverarvuti.ee või 5015282



**RAO METALL** on rohkem kui 10 aastase ajaloo ettevõtte, kes ostab neljas Eesti paigas kokku vanametalli.

TASUTA vanametalli käru kaheks tunniks.

Tõrva teenindusplats  
 Avatud:  
 E-R 9-17,  
 L 10-14,  
 P Suletud  
 Kontakt +372 5300 5356  
[raometall@gmail.com](mailto:raometall@gmail.com)



Alates suvest võtame vastu autoromusid!

[www.raometall.ee](http://www.raometall.ee)

## THKK müüb!

Toores lepp - pikkused 25 kuni 60cm, hind 58-65eur

Kuiv lepp - pikkused 30, 40cm 75eur

Kuiv must lepp - 30cm hind 80eur



**Tel: 565 1820**

# Tõrva Tule-Päevad läbi kaamerasilma

**20. juulil tõusis tuhande Eesti suurim tule, vee ja muusika vabaõhu-vaatemäng Tõrva Loits.**

Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 põhiprogrammi kuuluv Tõrva Loits tuli pärast kuueaastast pausi võimsamalt kui kunagi varem. Ligemalt 10 hektaril laiaval festivalialal oli kolm erinevat esinemiskohta viie lava ja seitse tundi kestva programmiga, mis tõi publikuni parimad Eesti artistid, maailma suurimad trummid, vee-, tule- ja valgusefektid, aasta suurima lökettule, lasershow, unikaalsed valgusinstallatsioonid ning Jaan Roose trikitamas slackline'el.

Tänavune etendus kandis alapealkirja "Ouroboros", mis sümboliseeris olemise lõpmatust ning mille tuntuim väljendus on oma saba õgiv müütiline madu.

Muusikaliste etteastetega astusid üles Puuluup, Duo Ruut, Säm, Grete Paia, Meisterjaan, Don Ulvik, Robert Jürjendal, TNT, ÖSS, Kims Mentality, Dj La Sessica, Viivika Viickberg ning Eesti rokilegend Tanel Padar koos

Lennaga. Lisaks tuntud nimedele sai näha ja kuulda välisesinejaid Ukrainast, Tõrva sõpruslinnast. Pidus kesksel hommikul MÖKis ehk Munitsi-paalööklubis ning metsalaval, millel kohal leidnud Mulgi Reiv.

Tõrva Loits 2024 oli osa Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 põhiprogrammist. Lisaks Loitsule oli Tule-Päevade raames kultuuri- ja sporditegevust nii Tõrva linnas, kui ka ümberkaudsetes asulates pea terve nädala vältel.

**Ürituse suurtoetajad:** Tõrva Veemõnula, VensoEhitus, MapriEhitus, Viljandi Aken ja Uks, Jaak Sulg, Alpter Invest, Agrone, Dammix Mets, SW Energia, Combiwood, Shroomwell, Ritsu, Rait Allik.

**Ürituse toetajad:** Wagenküll, Estmulch, Helme maasikakasvatus, Skan Holz Helme, Avo Tamm, Viisu Eero Auto OÜ, Valmap Grupp, Tõrva Tarbijate Ühistu, Sa Met, Lauer, Krah Pipes, K&M Projektbüroo, Ilisson Grupp, TR Veod, Loodusturism.ee

Fotod: Andrus Abel, Egon Bogdanov ja Ülav Neumann.



## Luulevõistluse võitis Kaja Leht

Tõrva Tule-Päevade ajal oli linn tihedalt rahvast täis ja Tõrva elanikud oma kodukoha üle iseäranis uhked. See tõi Tõrva Raamatukogu juhatajale Kairi Mürsepaale mõtte, et võib-olla tahaksid inimesed Tõrva linnale luuletusi kirjutada. "Eelmisel aastal oli Tule-Päevadele kirjutuse teema sisetoomine edukalt läinud, seega otsustasin proovida. Luulelennu toetuseks pakkusin välja sõnad, mida luuletuses kasutada," rääkis Mürsepp, et lähteülesanne

tegi võistluse põnevamaks. Samas nii suurt osavõttu, nagu lõpuks tuli, ei julgenud raamatukogu juhataja loota. "Selgus, et meil on vähemalt 16 luuletajat! Võistlustöid tuli eri vanuses ja soost inimestelt. Eriti hea meel oli laste ja noorte osalemise üle," ütles korraldaja, et tõrvakate luuleand on rikkalik.

Pärast luuletuste huviga läbilugemist otsustas žürii, kes saavad tänava auhinna. "20. juulil lugesid Tõrva Raadio noored keskvaljakul kõik luuletused

ette – need kõlasid ikka väga hästi!" oli Mürsepp rõõmus ka esitluse üle. Koos Tõrva Raadioga kuulutati välja võitjad, kes said auhindadeks kinkekaarte Malmizasse, Tõrva Veemõnulasse või Taagepera lossi völparki „Alice imedemaal". "Meile jäävad aga luuletused, millest nii mõndagi saaks kasutada Tõrva tunnusluuletusena," kutsus Mürsepp kuulama üritust järel Tõrva Raadio kodulehelt. Tänavuseks žürii lemmikluuletuseks sai "Olen suvel Tõrvas", mille autor on Kaja Leht.

### Olen suvel Tõrvas

Kaja Leht

*Siis kui Tõrva saabub suvi,  
Linn on inimestest tulvil.  
Lookleb jõgi läbi linna,  
Kohti küll on, kuhu minna.*

*Veskijärv ja tuleväge  
Tõrvaahi, Tantsumägi.  
Suveöodes salapära –  
Muusikat ja tulesära.*

*Järvekaldal rannaliiv,  
Liivakujud seal ja siin.  
On ses potis tõrvatilk?*

*Ei!*

*Siin puhkab pilk  
Ja hõiskab rind,  
Kutsub suvi Tõrvab mind...  
Ja sind.*